

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøven

1900

i

Kolding Latin- og Realskole.

Kolding.

Kolding Avis' Bogtrykkeri.

1900.

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøven

1900

i

Kolding Latin- og Realskole.

I. Skolens Enhed af Georg Bruun. II. Skoleefterretninger.

Kolding.

Kolding Avis' Bogtrykkeri.

1900.

Skolens Enhed.

I.

Nutidens mange indbyrdes forskellige Skoler: Pøgeskoler, Børnehaver, private Pige- og Drengeskoler, Fællesskoler, Friskoler, Borgerskoler, Realskoler og Latinskoler ere af temmelig ny Oprindelse. Endnu for ca. 150 Aar siden var der kun to Hovedskoler, *Latinskoler* for Embedsmændene, *de danske Skoler* for den jævne Befolkning. Saa kom Oplysningstiden og skabte *Borgerskolen* for Mellestanden. Skoleloven af 1814 fastslog Forskellen mellem *Friskolen* og *Betalingskolen*, og til langt ned i det 19de Aarhundrede var der en skarp Tvedeling i Drengeskolen. Friskolen optog de fattigste Forældres Børn, den var Genstand for Foragt fra de højere Samfundslags Side og bar med Rette sit ikke officielle Navn *Fattigskolen*. Den *borgerlige Betalingskole* var Mellestandens Skole, beregnet paa en jævn borgerlig Undervisning til 14 Aars Alderen. Latinskolen var den *lærde Skole*, hvor Statens fremtidige Embedsmænd, Præster og Læger fik deres Uddannelse. Grænserne mellem de tre Skoler, ogsaa mellem de to første, vare bestemte og vanskelige at komme over. Skolens Tredeling svarede godt til den sociale Forskel mellem Almuen, Borgerstanden og Akademikerne. Skarpt og iøjnefaldende træder denne sociale Forskel blandt andet frem i Fyrrernes Bevægelser og de følgende Tiaars Politik, og det er umuligt at være blind for den Forbindelse, som er mellem Skolens skarpe Deling og Mistilliden mellem Folkepartiet og det af Akademikere ledede nationalliberale Parti. I Barndommen havde Mændene af de to Partier

været langt adskilte, allerede paa Skolebænken havde de lært at betragte hinanden med Uvilje — Foragt eller Misundelse — og som Mænd maatte de af denne Udsæd høste gensidig Mistillid og bristende Evne til at forstaa hinanden. Der var ingen fælles Minder, ingen fælles Forudsætninger, faa fælles Interesser.

Denne *Dannelseskloft* har sat dybe Spor og haft uheldige Virkninger for Danmarks Udvikling. Omvendt har det *fælles Dannelsesgrundlag* hos Landbostandens Over- og Underklasse været af den mest vidtrækkende Betydning. Formuesforskellen mellem Gaardmændene paa den ene Side og Husmændene med og uden Jord paa den anden Side var lige saa stor og maaske større end mellem de nationalliberale og Folkepartiet. Der var ogsaa hos Gaardmændene Standsfordomme, som under ugunstige Forhold kunde have dannet skarpt Skel mellem de to Lag af Bondestanden. Men disse Muligheder til Splittelse bleve holdte nede af det fælles Dannelsesgrundlag, erhvervet i den fælles Folkeskole. Gaardejeres og Husmænds Børn sad Side om Side paa Skolebænken, her lærte de hinanden at kende, de legede sammen, de fik fælles Interesser, Sympathier og Forstaaelse. *Den fælles Barndom* skabte de bedste Forudsætninger for Fællesskab i Manddomsgerningen, baade den politiske og den økonomiske. Den fælles Folkeskole paa Landet er en af de nødvendige Forudsætninger for, at den danske Landbostand i de sidste 20 Aar i Fællesskab har kunnet samles i fuld Forstaaelse og finde Former for det store Fællesskab i Landbrugets Erhverv, som maaske er Danmarks største Bedrift i det 19de Aarhundrede.

Intet er farligere for et Folks sunde Udvikling end skarpe Standsgrænser; intet bidrager mere til Mistillid, Had og bitter Partikamp. Kampe mellem Friskolebørn og Latinskoledrenge ere det barnlige Udslag af socialt Fjendskab og en Forløber for Kampe mellem de samme Samfundslag, naar Børnene blive Mænd. Der er altid en vis Forbindelse mellem den sociale

Lagdelling og Skolens Splittelse. Jo stærkere den første er, des skarpere vil den sidste ytre sig. I Aarhundredets sidste Aartier har en hastig økonomisk Udvikling skabt forholdsvis Velstand i Lag, som tidligere hørte til Fattigklassen, og saaledes ved at højne Livsvilkaarene højnet det sociale Niveau. Arbejderstanden er vokset i Velstand, Borgerstanden i Dygtighed og Indflydelse; samtidig er der hos alle *borgerlige* Partier — uanset deres politiske Opfattelse — fremvokset et borgerligt Frisind og en dyb Forstaaelse af Oplysningens store Betydning for den personlige Udvikling og Dygtiggørelse til Livets Gerning. Alt dette i Forening har virket til at højne det danske Skolevæsens borgerlige Afdelinger. Den borgerlige Betalings-skole er bleven til Realskole, den fattige Friskole er højnet til Borgerskole. Der har i de sidste 20 Aar været en rivende Fart i disse to Skolers Udvikling, ledsaget af paaskønnelsesværdig Offervillighed hos Forældre, Kommuner og Rigsdagen. Endnu for 30 Aar siden ansaas almindelig Skoleudgifter for *uøkonomiske*; *Gasværker* og *Vandværker* vare *produktive Foretagender*, der bragte de udgivne Penge tilbage med Renter, *Aktiver*, som Kommunerne vare stolte over, medens Skolerne kun slugte Penge, det ene Tusind Kroner efter det andet uden at give noget igen. Denne kortsynede Betragtning er nu næsten ganske svundet. Man har indset, at Skoleudgifter omsættes i andre Værdier, den opvoksende Slægts legemlige og aandelige Sundhed, *arbejdsdygtige moralske Individer*, der som voksne i rigt Maal tilbagebetale Samfundet, hvad deres Opdragelse har kostet, ved deres større Erhvervsevne, deres inderligere Borgersind og deres højere moralske Værd. Statistiken har vist, at de intelligenteste og bedst oplyste Arbejdere kunne tjene indtil 100 pCt. mere end de uvidende, at der er et bestemt Forhold mellem Uvidenhed paa den ene Side og Drukenskab, Raahed og Forbrydelser paa den anden. Den gode Skolegang skaber bedre Livsvilkaar, lykkeligere Familieliv, aandelige Interesser fortrænge Drukenskab og anden Raahed,

jo flere og bedre Skoler, des færre Værtshuse, og des færre Mænd og Kvinder i Fængsler og Fattiggaarde. Der har i de sidste Tiaar været et Kapløb mellem Nationerne om at højne Folkeskolen og de borgerlige Skoler, og Danmark indtager en smuk Stilling, saa at det paa dette Omraade kan taale en Sammenstilling med de store Kulturlande. København er gaaet i Spidsen, Købstæderne ere fulgte efter. Henimod hundrede nye Folkeskolebygninger vidne om Offervilligheden. Man har efter Evne stræbt at opfylde Skolehygieinens ikke altid smaa Krav i Retning af store, lyse, vel ventilerede Lokaler, brede Gange, store Gymnastiksale, undertiden Badeværelse, Spisesal osv. Lægetilsyn indføres, gratis Skiftesko og Bøger uddeles, frivillig Bispising findes i flere Byer, der sørges for godt Skolemateriel, godt Undervisningsmateriel — naturhistoriske og fysiske Samlinger, Vægkort, historiske Billeder osv. —, Lærertilønnen stiger, Undervisningsplanerne udvides til at omfatte Fag, der ligge uden for de oprindelige snævre Fordringer, — f. Eks. Naturfag, Verdenshistorie, Sprog. Adgangen til de borgerlige Betalingsskoler lettes ved talrige Fripladser. Det er et lyst og tiltalende Billed, som de sidste Aartiers Skoleudvikling byder. Det er i Ordets sande Betydning et stort demokratisk Arbejde, som her er ydet, og det er interessant at se, at dette Arbejde for en meget stor Del er gennemført af Byraad, hvis Medlemmer helt eller overvejende endnu vare højresindede. Opdragelsesfremskridtet i de sidste Aartier har været en Folkesag, støttet af alle Partier, og Byerne have naaet langt forud for Landkommunerne.

Den danske Folkeskole — Friskolen og den borgerlige Betalingsskole — arbejder nu i Købstæderne under ganske andre pædagogiske og hygieiniske Forhold end for 30 Aar siden. Endnu er det en Overdrivelse at kalde Danmark det mest oplyste Land i Verden; der er en Fare ved denne Talemaade, den Fare, at man skal blive saa glad ved sig selv og ved det, som allerede er naaet, at man lægger Hænderne i

Skødet og hviler ud efter de opnaaede Resultater. Endnu er langt igen, mange Skoler at bygge, mange Reformere at gennemføre, for at de mange Tusinder af Børn kunne fuldkommen-gøres i legemlig og aandelig Udvikling og vokse op til moralske, sandhedskærlige, arbejdsdygtige Mænd og Kvinder, egnede til at skabe gode og lyse Hjem for den følgende Generation. Godt frem ere vi naaede, men alt Fremskridt skaber nye og større Maal, som Slægt efter Slægt maa sætte Kræfter ind paa at naa.

Det største er *Skolens Enhed*. For endnu 30 Aar siden ansaa det for en Utopi, en Drøm, en smuk Fantasi, der passede bedre i Eventyrets end i Virkelighedens Verden. Men disse 30 Aar have ændret danske Skoleforhold saa væsentligt, at *Enhedsskolen* nu ikke længer staar som et fjernt liggende Luftslot, men som et forholdvis nært Maal, der ventes naaet allerede af den nuværende Slægt. Den fælles Folkeskole er en Kendsgerning i Nordamerika, Schweiz og adskillige tyske Byer. I Augsburg sidde Generalers, Godsejeres, Fabrikejeres og højtstaaende civile Embedsmænds Børn paa Skolebænk med Haandværkeres og Arbejderes Sønner og Døtre. For et Par Aar siden sagde daværende *preussisk Udenrigsminister Bosse*, at han ansaa det for noget af det mest velsignelsesrige i sit Liv, at han havde gaaet i Folkeskolen som Barn. For faa Aar siden blev Folkeskolen i Norges Byer *Grundskole* for al Undervisning. Og saa Danmark? Her ere vi endnu ikke naaede saa vidt, men Spørgsmaalet er fremme, Enhedsskolen har nu mange Tilhængere baade i og uden for Skoleverdenen, baade i frisindede og i konservative Lag. Naar Skoleforhold diskuteres, stiller Enhedsskolen sig uvilkaarligt frem som det Endemaal, der hurtigere eller senere vil blive Slutningsresultatet af den stadig fremadskridende Udvikling.

Et kort historisk Overblik vil let vise, hvor sikkert Gangen gaar fra Splittelse til Enhed, fra skarpe til flydende Grænser. Begyndelsen var Latinskole eller Embedsskole kontra den dan-

ske Skole eller Fattigskolen. Saa skyder Oplysningstiden den borgerlige Realskole ind mellem disse. Aarhundredets Begyndelse møder med Tredelingen: Latinskole, borgerlig Betalingskole og Friskole. Den hurtige Realskoleudvikling i Halvfjerdserne og Firserne skaber Firdelingen: Latinskole, Realskole, Borgerskole og Friskole. Realskolen nærmer sig Latinskolen ved at optage Fransk og forme Undervisningen i de andre Fag i Lighed med Latinskolens 4 laveste Klasser, i Halvfemserne medføre Realskolens Mangler — Afslutning ved 16 Aars Alderen og de mange Elever, der 14 Aar gamle forlade Skolen uden Afslutning, — at der ved Siden af Realskolens Eksamensafslutning gennemføres eller søges gennemført en afsluttende Undervisning, beregnet paa 14--15 Aars Elever. Denne Undervisning planlægges i Overensstemmelse med den borgerlige Betalingskoles Undervisning, og omvendt sættes denne ved *Borgerskoleeksamen* i Forbindelse med Realskolen, idet Elever, som have bestaaet denne Eksamen, faa Ret til to Aar efter at tage almindelig Forberedelseksamen ved en Realskole. *Borger- og Realskoler*, der have søgt at gennemføre en Forbindelse mellem disse to Skoleretninger, findes nu i ikke faa Byer. Samtidig udviskes Forskellen mellem *Borgerskolen* og *Friskolen*, idet den sidste stiler mod Heldagsundervisning med Optagelse i Læseplanen af fremmede Sprog, Naturfag og Verdenshistorie. Skoleloven af 1899 har fremmet denne Udvikling. *Overgangen* fra Friskole til Borgerskole, fra Borgerskole til Realskole lettes ved Fripladser. Man ser Grænserne blive mere flydende, man ser de forskellige Skolearter glide over i hinanden, samtidig med at der skabes et Centrum, hvorom det hele drejer sig, en Kærne, der bliver Midtpunktet i alle Systemerne. Denne Kærne, dette Centrum er den *nuværende borgerlige Betalingskole*. Dennes Undervisning godkendes i Praksis som det fælles Maal for alle Elever til 14 Aars Alderen; dette søger Realskolen at naa for de Elevers Vedkommende, der ikke skulle have almindelig Forberedelseksamen;

dette Maal tilstræbes af de videstgaaende *betalingsfri Borger-skoler* (o: Friskoler) — f. Eks. i Varde og Skanderborg. Og naar forhaabentlig snart *Lærdskolens* bliver *grundig reformeret*, saa Latinen og Fransken fjernes fra de lavere studerende Klasser, vil med faa andre i og for sig heldige Ændringer i Lærdskolens Undervisningsplan *den borgerlige Betalingsskole* ogsaa kunne danne det brugelige Grundlag for senere Skolegang i Lærdskolens.

Der er da i de danske Købstæders Skolevæsen en skarpt udpræget Udvikling i Retning af *Enhed* i Undervisningen, og alle Forhold tyde paa, at denne Udvikling er i umindsket Fart, ligesom ogsaa Magtforskydninger inden for Byernes Samfundslag ville komme til at virke fremskydende paa denne Udvikling. Den Tid er næppe fjern, da *Arbejderpartiet* vil faa en betydelig Indflydelse i de kommunale Raad, og dette Parti, for hvem større Oplysning og Kundskab er en Livsbetingelse, vil med særlig Iver arbejde for at højne Folkeskolen, bringe Friskolen og Borgerskolen stadig nærmere og gøre den fælles Folkeskole til den egentlige *Borgerskole for alle og til Grundskole for de højere Skoler*. Udviklingen er given. Endemaalet er sikkert. Det ligger næppe langt ude i Tiden. Der er to Hovedhindringer, *Bourgeoisiets Forkærlighed for Særskolen*, *Arbejderstandens økonomiske Forhold*, der hindre mange Hjem i at lade Børnene anvende *al deres Tid* paa deres Skolegang.

Den velhavende Borgerstand har store Fortjenester af Folkeskolens hurtige Udvikling. Den har i stor Maalestok vist Offervillighed over for Folkeskolen, den har pekuniært støttet denne rigeligere end Særskolerne. Ikke faa danske Købstæder have prægtige Folkeskolebygninger, hvor alle hygieiniske Forordninger ere opfyldte — lyse rummelige Lokaler, Ventilation, elektrisk Lys — og ret tarvelige Realskolebygninger. En lignende Forskel kan paavises i Lærernes Stilling ved de to Slags Skoler, saa at Folkeskolens Lærere paa sine Steder ere adskillig

gunstigere stillede end Realskolens baade med Hensyn til Løn og Pension. Den velhavende Borgerstand og dens Repræsentanter i Byraadene have skabt gode Folkeskoler, men de have ikke villet benytte dem for *deres egne Børn*. For dem er der sørget ved *Særskoler*, Realskoler, Fællesrealskoler — kommunale eller private med kommunalt Tilskud — desuden private Pigeskoler med eller uden Eksamensafslutning. I Almindelighed have disse Skoler arbejdet under trykkede økonomiske Kaar, Lokalerne have ofte været daarlige, Lærerdygtheden ringere end i Folkeskolen. Specielt gælder dette for Pigeskolernes Vedkommende, som med faa Undtagelser have været af den tarveligste Art. Lokalerne have været tilfældige Lejligheder, hvor der ikke var taget Spor af Hensyn til skolehygieniske Krav, Lys- og Luftforholdene usle, Skoleborde og Bænke farlige for Legemets sunde Vækst, ingen Legeplads, ingen Gymnastiksal, tarveligt uddannede Lærerinder uden pædagogisk Forstaaelse, tilfældig Undervisningsplan, daarlig eller slet ingen Klassedeling, Japperi og Hukommelseslæsning, Bøger det eneste Undervisningsmateriale, uden historiske og geografiske Hjælpe midler endsige naturhistoriske og fysiske Samlinger osv. osv. Realskolen søgtes for Drengenes Vedkommende af Hensyn til Eksamen, Pigeskolerne af Pigerne, fordi de tilsyneladende bød en *finere* Undervisning — Sprog osv. Men ogsaa Drengene, der ikke skulde have Eksamen, sattes i Realskoler, og ogsaa Pigeskoler uden *finere* Undervisningsplan fandt et Publikum, fordi Trangen til *Særskoler* var saa stor. Man vilde ikke have sine Børn sammen med Friskolens, knap nok sammen med Borger skolens Drengene og Piger. Der er faa Undtagelser fra denne fælles Regel. Trangen til *Særskoler* bunder dybt i *Standtsfor* nemmelser, støttes af forudfattede, ofte ugrundede Meninger med Hensyn til Børnenes Uartighed i Folkeskolen. Man frygter for, at ens egne Børn skulle have Skade af at omgaas Folkeskolens »*simplere*« Børn. Der er her en Sammenblanding af sociale og moralske Forhold — man gaar ud fra, at Børn fra

»*simplere*«, o: fattigere Hjem ogsaa ere »*simplere*«, d. v. s. mere uartige i Karakter, — og en ikke altid berettiget Slutten fra *tarvelige Klæder* til lignende *Tarvelighed, Raahed og Grimhed* i Karakteren. Der er utvivlsomt mange uartige Børn i Folkeskolen, men der er ogsaa mange uartige Børn fra de mere velhavende Hjem. *Fine Klæder* dække ikke altid over *fine Tanker*. At fattige Børn som Helhed skulde være værre end Børn fra velhavende Hjem, er ubevisligt. Der er grimme Børn fra begge Slags Hjem, men der er ogsaa gode Børn. Der er maaske mere Raahed, Grovhed, Brutalitet hos fattige Børn, men der er til Gengæld mere Næsvished, mere raffineret Tankegang, mere Indbildskhed og forlorn Vigtighed, mere sleben Raahed hos ikke faa af de »*finere*« Børn. Erfaringerne fra Lande, hvor fælles Folkeskole er indført, tyde ingenlunde paa, at der er nogen Fare for, at de »*finere*« Børn skulle have Fortræd af at omgaas de »*simplere*«. Det er vanskeligt at bruge Fornuftgrunde mod disse Finhedsfornemmelser, da de bunde i Følelser og Stemninger; der gennem Aarhundreder have gennemtrængt Overklassernes Syn paa dette Spørgsmaal. Der er heller ingen Tvivl om, at det vil blive en haard Kamp, før disse Følelser og Stemninger ville vige. Og Kampen vilde være haabløs, hvis ikke vigtige økonomiske Forhold og stærke personlige Interesser i Fremtiden kom til at virke i modsat Retning.

Tilsyneladende lige saa stærk, i Virkeligheden mindre modstandskraftig er den *økonomiske* Hindring for Arbejderstandens Vedkommende. Endnu er Forholdet saaledes, at omtrent *Halvdelen af Fri-skolernes Elever* maa hjælpe til ved Familiens Underhold som Fabrikdreng, Bypiger osv. Hvis dette Forhold i Fremtiden holdt sig, vilde denne økonomiske Hindring hos Byernes Arbejderstand i lige saa høj Grad udskyde den fælles Folkeskole som Særskoletrangen hos Borgerstanden. Men *økonomiske* Forhold ændres lettere end *Følelser og Fornemmelser*. Arbejderstanden gaar fremad i Velstand, og efterhaanden som

Arbejdernes økonomiske Kaar bedres, ville de gøre alt for at skaffe deres Børn den bedst mulige Undervisning. I samme Retning vil Arbejderpartiets Forstaaelse af, at *Kundskab er Magt*, virke, og det vil sikkert blive en Hovedopgave for Lederne at give alle Partiets Medlemmer denne Forstaaelse. Fabriklove ville efterhaanden vanskeliggøre Børns Arbejde i Fabrikkerne, før de ere 14 Aar. Og endelig er det utvivlsomt, at en væsentlig Del af Fremtidens Skolereformer ville have til Maal at gøre *Børnenes Skolegang økonomisk fordelagtig for fattigere Forældre*. *Skolebespisning* er allerede paa Dagsordenen, *Skolebeklædning* vil følge efter. Skolerne ville byde Forældrene gratis *Mad, Klæder* og *Bøger*, saa at det ikke vil kunne *betale* sig for Forældrene ikke at lade deres Børn gaa i Skolen.

Et fjernt Fata Morgana — vil man sige. Ingenlunde. Alle disse Spørgsmaal ere fremme, drøftes, have varme Tilhængere i alle Samfundsklasser, ville blive kraftigt støttede af Arbejderpartiets Tillidsmænd. Naar man *vil* Maalet, maa man *ville* Midlerne. Og disse Reformere ere nødvendige Midler. Allerede findes i danske Skoler Spirer til disse Reformere — er gratis Skiftesko og Børnesamaritanerne ikke første Skridt paa Vejen til Maalet? Og *gratis Bøger* er allerede den almindelige Regel.

Dette er da ogsaa det nødvendige Slutningsresultat paa en Udvikling, der i lige Linie fører fra den *frie Privatskole* til den *tvungne Statsskole*. Oprindelig er al Undervisning fri — det bliver Forældrenes egen Sag, om de ville gøre noget for deres Børns Opdragelse og Undervisning. Men saa vokser den Opfattelse frem, at Børnene ikke blot angaa Forældrene, men ogsaa Staten, hvis *Borgere* de en Gang skulle være. Staten *kræver*, at Børnene skulle have en vis Oplysning, inden Barnealderen er sluttet, idet Staten en Gang skal træde i et bestemt Forhold til disse Mennesker og ikke kan være ligegyldig over for det Spørgsmaal, om den i Fremtiden skal have dygtige,

moralske, brugelige Statsmedlemmer eller uvidende, fordrukne og besværlige. Og Statens Fordringer vokse, efter som Tidens økonomiske Forhold tvinge til stadig større Anspændelse af alle Kræfter for at bestaa i Konkurrencen med andre Stater. Men alt som det offentlige — Stat eller Kommune — hæver sine Fordringer, maa de ogsaa være rede til at øge deres Offer-villighed. Er ikke det sidste Aarhundrede og særlig de sidste Aartier et lysende Eksempel paa denne Udvikling, det offentliges større Krav, ledsaget af en tilsvarende større Villighed til pekuniære Ofre? Og Enden er ikke endda. Et Hovedtræk i vor Tid er Konkurrencens voldsomme Vækst. Der maa arbejdes med Hænder og Hjerne, alle Evner maa tages med, om man skal staa sig, stadig større Krav paa almindelig og teknisk Dannelse. Og hvad betyder alt dette andet end Nødvendighe-den af stadig bedre og bedre *Dannelsesmidler, almene og faglige*, for de fremtidige producerende, arbejdende, tænkende Borgere i den med andre Stater konkurrerende Stat?

Dette kræver Penge, mange Penge, Udgifter til Skolevæsen stige, baade Statens og Kommunernes. Men de ville vedblivende stige. Det kan ikke være anderledes. Udviklingen fører det med sig. Økonomisk Konkurrence tvinger. *Denne Udvikling betyder Privatskolens Undergang*. Allerede nu er uden for København en i alle Henseender tilfredsstillende Privatundervisning — med Fyldestgørelse af vor Tids pædagogiske og skolehygieiniske Krav — en Umulighed. Selv i København, hvor Velstanden i Bourgeoisiet er større, og Skolepengene langt højere, ere Privatskolens Forhold tarvelige. Den ene Latinskole gaar under efter den anden, de andre kæmpe haardt for Tilværelsen, holde sig kun oppe ved tarvelige Lærerlønninger og stor Sparsommelighed i Administrationen. Endnu daarligere ere naturligvis Realskolerne stillede, for slet ikke at tale om de ikke eksamensberettigede Privatskoler. I Provinserne føre Privatskolerne gennemgaaende en endnu ynkeligere Tilværelse og holde sig kun ved at give Afkald paa næsten alle de pæda-

gogiske og hygieiniske Krav, som anses for en selvfølgelig Nødvendighed i Folkeskolen.

Økonomisk Nødvendighed og *personlige Interesser* ere i Længden stærke Motiver. De kunne besejre endogsaa Følelser og Fornemmelser. Naar den fortsatte Udvikling yderligere har *højnet* den gratis Folkeskole og gjort Forskellen mellem den *fortræffelige Folkeskole* og den *tarvelige Privatskole* endnu mere iøjnefaldende, naar Forældrene se, at de have Valget mellem en fælles Folkeskole med fortræffelige Lokaler og en fortræffelig Undervisning paa den ene Side og paa den anden Side en tarvelig Privatskole under smaa Forhold og med en anden Klasses Undervisning, naar de for deres Børn have Valget mellem en god og en middelmaadig Fordannelse til Livet og Livets Kamp, saa ville Forældrene ende med at foretrække *Folkeskolen*, selv om de af Frygt for de »*simplere*« Børn krympe sig lidt derved.

Folkeskolen — Grundskolen, den fælles Barneskole for baade »*simple*« og »*fine*« Børn, samlende alle Samfundsklassers Sønner og Døtre til Arbejde og Leg, skabende rige Minder om fælles Glæde og fælles Sorg, fælles Interesser, Haab, Kappelstrid og Længsler. Naar disse Børn modnes som voksne Mænd og Kvinder, ville de have store Forudsætninger for at forstaa hinanden, de ville ikke staa som Standsrepræsentanter over for hinanden, uvillige og mistillidsfulde, men som Led af et fælles Samfund bygget paa et fælles Grundlag.

Fælles Folkeskole — fælles Grundskole. Paa den bygges videre. Hver gaar sin Vej, som hans Evner og Stræben fører ham. Det bliver Barnets *egne aandelige og legemlige Evner*, der komme til at afgøre, om det fra Grundskolen skal gaa over i *Middelskolen* — Realskolen — og *Ungdomshøjskolen* — Latinskolen, — medens det nu i alt for mange Tilfælde er Forældrenes *pekuniære Evner*, der bringe nogle Børn i Realskolen og Latinskolen og hindre andre i at komme der. Fra *Grundskolen* spredes Børnene til de forskellige *almene* eller

faglige Fortsættelsesskoler, som skulle dygtiggøre dem til Livets forskellige Krav.

II.

I Kolding som i det øvrige Danmark. Den samme Udvikling hen imod et mangeartet Skolevæsen, hvor Grænserne ere flydende, mens efterhaanden en central Barneundervisning skabes, der i Fremtiden kan give Grundlaget for den fælles Barne-skole og saaledes blive *Grundskolen*, hvorpaa *Fortsættelsesundervisningen* bygges.

Først var der kun den lærde Skole, *Latinskolen*, hvor lange, ofte skæggede, Peblinge med *latinske* Remser fuldkom-mengjordes til deres fremtidige Gerning som *danske* Præster, Læger og Embedsmænd. Ca. 1600 fremstaar Byens første *danske* Skole. Skoleholder var Niels Michelssøn, der gav Undervisning i »Læsning, Skrivning og Regning«. Han udgav endog en Regnebog, i hvis Fortale han formanede til flittig Skole-gang:

»Gif dig i Skoler at studere,
Det er dig bedre end grassere.«

Og han viser ved de vanartige Drenges Svar, at der ikke har været nogen større Kundskabstrang til Stede hos Byens opvoksende Ungdom:

»Jeg vilde heller, skal jeg sige,
Leeg' oc dantze med min Lige —
Jeg gider ey sidd' udi en Krog
Oc altid vare paa min Bog.«

Det er ikke svært at danne sig et Billede af denne *danske Skole* — Ordet »Krog« giver en god Vejledning. En straa-

tækt, lerklinet Rønne, et lavloftet Værelse med lerstampet Gulv, Opholdssted for Familien og Hønsene hele Døgnet, for Skoledrengene om Dagen. Man vente ikke Nutidens Skolemateriel i dette snavsede, absolut uventilerede Rum. Der har næppe en Gang været Stole eller Skamler til de krumbøjede Disciple. Deres Plads har været paa Gulvet, i »Krogen«, med Væggen til Rygstød. Deres eneste Hjælpemiddel har været Skoleholderens Regnebog; væbnet med en lang Ferle har Niels Michelson vandret op og ned mellem Hønsene, Skolens og sine egne Born og foresagt Bogens Ord og Bogens Regneregler, hvorefter »Disciplene« have maattet lære det foresagte udenad, til de kunde det paa Remse. *Forstaaelse* var den Gang et Skolerne — de latinske som de danske — uvedkommende Begreb.

Aar 1800 to danske Skoleholdere i Kolding. Endnu var Skolestuen i deres Hjem. Den ugentlige Betaling for Undervisning i Læsning, Skrivning og Regning var 2—4—6 Skilling for hvert Barn. En offentlig Skolebygning indrettedes først 1805 i Kirkens nordre Kapel. Fra 1807—14 stod den unyttet af Mangel paa Kakkellovne og Datidens tarveligste Inventarium. Først 1814 blev Lokalerne brugbare. Her indrettedes Byens *Borgerskole*. I 1840 oprettedes en toklasset offentlig *Friskole*, som 1847 fik egen Bygning — ikke den nuværende. I 1859 ordnedes *Borgerskolen* som 6-klasset med 6 fast ansatte Lærere. Elevantallet var 194, det aarlige Skolekontingent 1000 Rdl.

Det kommunale Skolevæsens rivende Udvikling i det 19de Aarhundrede ses af nogle Tal. I 1849 var Byens Udgift til de to kommunale Skoler 2280 Kr. — 1140 Rdl., — i 1859 allerede 8000 Kr., i 1889 27,000 Kr., medens den samlede Udgift — bortset fra den ny Skolebygning — i 1899 har været 39,000 Kr.

Samtidig er Latinskolen bleven kommunal, giver nu ogsaa Realskoleundervisning og — efter de to A-klassers Oprettelse — Borgerskoleundervisning. Piger have faaet Adgang til La-

tin- og Realskolen, medens de før maatte nøjes med Borger-skolen og Friskolen eller søge til en af de mange Privatskoler.

Skoleinspektørens sidste Oversigt viser, at der i 1899 undervistes 1288 Børn i Byens to kommunale Skoler, 247 i Latin-Real- og Forberedelsesskolen, 581 i 12 Privatskoler. Hvis Byen kun havde *pekuniære* Interesser over for Skolevæsenet, vilde disse føre til en forskellig Opfattelse af Privatskolerne, efter som Synspunktet var de to kommunale Skolers Budget eller Latin- og Realskolens. Jo flere Børn Privatskolerne tage fra de to kommunale Skoler, des ringere Tilskud fra Kæmnerkassen. Og omvendt: Jo flere Børn i Latinskolen, des bedre denne Skoles Status, des ringere Krav til Byens Tilskud. Hvis Synspunktet er *pædagogisk*, saa at Hensynet til den opvoksende Ungdoms Tarv bliver det afgørende, vil Opfattelsen blive betydelig ændret. Byen maa da ønske, at saa mange Børn som muligt maa faa en i *alle Henseender* — baade *pædagogisk* og *hygieinisk* — *tilfredsstillende* Undervisning, og arbejde hen til, at efterhaanden de mange mindre gode Privatskoler maa ophøre at eksistere.

At det *pekuniære* Synspunkt mere og mere fortrænges af det *pædagogiske*, viser det kommunale Skolevæsens hele Udvikling i de sidste Aartier, det stadig stigende Skolebudget, de forhøjede Lærerlønninger, Friskolens nye Mønsterbygning, sidst Forhandlingen om Borgerskolen. Det var for en væsentlig Del andre Hensyn end det rent pekuniære, som bevirkede, at Skolepengene i Borgerskolen ikke bleve ophævede, og at man nøjedes med Oprettelsen af mange ny Fripladser. Der faldt fra deres Side, som stemte *mod* Ophævelsen, bestemte Udtalelser om, at det endelige Maal maatte være en *fælles gratis Borgerskole* med Heldagsundervisning. Tanken er ikke ny i Kolding. Den fremsattes allerede i 1876; der vil næppe gaa mange Aar, for dette Spørgsmaal for tredie Gang kommer til Forhandling med bedre Udsigt til at kunne gennemføres. I

denne Afhandlings første Stykke er paavist, at nødvendige Forudsætninger for en saadan Skole er, at Forældrene kunne stille *hele Dagen* til Børnenes fri Raadighed, og at den nuværende Benyttelse af Børn som *Fabrikdreng, Bypiger* ovs. vil mindskes og til sidst ophøre ved *Fabriklovgivning, Skolebespisning* og *Skolekassens Bidrag til Klæder for fattige Børn*. For 20 Aar siden vilde de to sidste Krav have lydt fantastisk i en dansk Provinsby. Men ved Forhandlingen i Kolding Byraad i Oktober blev det af mindst to Medlemmer udtalt, at *Bespisningsspørgsmaalet* ikke lod sig udskyde ret længe, »da sultne Børn ikke have noget Udbytte af Undervisningen«, og en tredje Taler erklærede, at han var villig til, at det offentlige skulde bidrage til de fattige Børns *Klæder*, »*thi det er i Skolens Interesse, at Børnene ere klædte ordentligt*«.

Det er da klart, at Byens Friskole *efterhaanden* vil vokse op mod *Borgerskolen*, og at denne Skoles Undervisningsplan vil blive *Grundlaget* for den *fælles Folkeskole* for alle Børnene i de to nuværende kommunale Skoler. Men det er lige saa klart, at den nuværende Borgerskole *efterhaanden* vil drage Børn til sig fra de mange mindre Privatskoler. *Borgerskolens Undervisningsplan er her i Byen den bedste for Børn i 14 Aars Alderen; selv Latin- og Realskolen har indrommet dette ved for de Elever, som ikke skulle have almindelig Forberedelseseksamen, at ordne en lignende Undervisning i sine to A-klasser. Borgerskolens Undervisning har det Fortrin for Privatskolernes, at den er kommunal, det vil sige, at den støttes saa rigeligt, at der kan tages alle mulige hygieiniske og pædagogiske Hensyn. Dette betyder bedre Lærere, bedre Undervisningsmateriel, bedre hygieiniske Forhold, bedre Undervisningsplan, billigere Skolepenge. Den har i Forhold til Byens Realskoleundervisning det Fortrin, at den giver en borgerlig, vel planlagt Undervisning, netop beregnet paa Børn til 14 Aars Alderen. Og det er ikke noget godt Tegn paa Forældres sunde Opfattelse af, hvad virkelig god Undervisning vil sige, at*

denne Skole i de sidste 10 Aar ikke har vist nogen Tilgang af Betydning i Elevtallet, fra 1891—96 endog Tilbagegang. Dens Tal har svinget om 340, i Aar vil det formodentlig komme op til 400.

At Borgerskolen har en større Fremtid for sig, er sikkert nok. Kun for en Tid kan *honet Ambition* holde Mellestandens Børn borte fra en god Skole, fordi den *ikke er privat*. Mere og mere bliver *god, solid* Skolegang en Nødvendighed for Mellestandens Børn, stadig vokse Kravene til en *forsvarlig Skoleundervisning*, Kommunens Tilskud til hvert Barns Undervisning i de kommunale Skoler er i de sidste 10 Aar steget fra 27 til 34 Kroner, foruden Udgifterne til den ny Bygning. Dertil kommer Statens Bidrag. Forskellen mellem den kommunale og den private Barneundervisnings Godhed vil til sidst blive saa stor, at ikke en Gang *Særskoletrangen* kan staa imod. Til den Tid vil *Borgerskolen* drage alle Smaaskolernes Børn til sig.

Som tidligere nævnt er Borgerskolens Undervisning i det væsentlige ensartet med Latinskolens to A-klassers. Set fra et *kommunalt* Synspunkt er der ingen Grund til, at denne Undervisning gives paa *to Steder*. Det er naturligvis atter her *Særskoletrangen*, som har været medvirkende. Naar denne svækkes, vil en Samling paa dette Punkt blive Følgen. Den Tid vil ogsaa snart komme, da Realskolens Undervisning — og Latinskolens med, naar Fransk og Latin rykkes nogle Aar-gange op — kan sættes i organisk Forbindelse med Borgerskolens. Ikke ved Hjælp af den nylig oprettede Borgerskoleeksamen. Denne tager alt for ensidig Hensyn til Realskolens Interesser, til at den kan være stemmende med Borgerskolens Krav. En sund Forening mellem *Borgerskole* og *Realskole* er kun mulig, naar Borgerskolens Maal ikke forrykkes. Borgerskolens Opgave er at skabe en sund og forstandig Undervisning for *alle* Børn til 14 Aars Alderen. Det bliver saa Realskolens Opgave at bygge paa dette Grundlag og ud fra disse

Forudsætninger at give en tidssvarende *Fortsættelsesundervisning*. For at dette kan naas, maa *Realskolen* — og *Latin-skolen* med — reformeres, men herom er der saa stor Enighed baade hos Borgerskolens og Realskolens Mænd, at denne Reform ikke vil kunne udeblive i mange Aar. Noget andet er det, at det allerede nu er muligt at skabe *nogen Forbindelse* mellem Byens Borgerskole og Latin- og Realskolen ved Fripladser, beregnede for Børn, der have gennemgaaet Borgerskolens øverste Klasse. Borgerskolen slutter sit Skoleaar i Marts, Latin- og Realskolen begynder sit midt i August. I disse $4\frac{1}{2}$ Maaned kan en flink Dreng — eller Pige — paa 14 Aar ved Privatundervisning tilegne sig det nødvendige Grundlag i de ny Fag for at komme ind i 2den eller maa-ske 3die Real- eller Latinklasse. Lignende Tilknytningsforsøg mellem den lokale Borgerskole og Latin- og Realskolen ere gjorte i Aalborg og Helsingør.

Der er da ogsaa i Kolding en tydelig Udvikling i Retning af Borgerskolen som den fælles Grundskole og gode Betingelser for en fremtidig Tilknytning mellem Kommunens forskellige Skoler.

Georg Bruun.

II. Skolefterretninger.

Skolens Forstanderskab.

Skolen staar under et Forstanderskab paa fem Medlemmer, der vælges for et Tidsrum af seks Aar, idet Kolding Byraad besætter de fire Pladser, Vejle Amts Skoleraad den femte. Følgende Mænd have for Tiden Sæde i Forstanderskabet:

Hr. Købmand <i>J. O. Brandorff</i> ,	} valgte af Kolding Byraad.
— Sagfører <i>J. L. Hansen</i> ,	
— Købmand <i>A. Jensen</i> ,	
— Borgmester <i>Schjørring</i> , R. af D., Formd.,	
— Proprietær <i>N. Tingleff</i> , Vonsild, valgt af Vejle Amts Skoleraad.	

Eksaminer 1899.

A. Afgangseksamen for studerende.

Denne Eksamen bestodes af:

Alfred Eriksen-Kjærgaard (Søn af Lærer A. E., Bramdrup.)

Prøvens skriftlige Del afholdtes den 10ende til 14de Juni, den mundtlige i Tiden fra den 24nde Juni til den 7ende Juli. Medlem af Undervisningsinspektionen Hr. Prof. Dr. phil. *J. Paludan*, R. af D., deltog i Censuren af Dansk og Fransk; de af Inspektionen for de øvrige Fags Vedkommende beskikkede Censorer vare Hr. Adjunkt *Thoresen* (Latin), Hr. Adjunkt *Bronsted* (Græsk), Hr. cand. jur. *Mohr* (Tysk), Hr. Overlærer *Ollgaard* (Historie), Hr. cand. pilyt. *Bøggild* (Naturlære).

De skriftlige Opgaver vare:

Udarbejdelse i Modersmaalet; 1) Bunden Opgave: Holbergs Betydning for dansk Aandsliv. 2) Fri Opgave: Om Jernbaners Betydning for den materielle og aandelige Kultur.

Fransk Stil. I Aaret 871 døde Kong Ethelred af Westsex i et Slag mod de Danske, som nylig vare gaaede over Themsen. Han efterlod flere Børn; men Valget *faldt paa*¹⁾ hans Broder Alfred, en ung Mand paa 22 Aar, hvis Mod og Duelighed vakte store Forhaabninger. Det lykkedes ham to Gange at *faa* de Danske *ud*²⁾ af sit Kongerige og at forsvare Themslinien i syv Aar. Maaske vilde ingen dansk Hær nogensinde paa ny have overskredet denne Grænse, hvis ikke Kongens Streghed efterhaanden havde skilt Folket fra det Overhoved, som det selv havde valgt sig. Saaledes rykkede Fjenden atter hurtigt frem. Forladt af sine [Folk] skjulte Alfred sig paa Grænserne af det engelske Territorium. Der fandtes en Halvø omgiven af Sumpe; *Saxerkongen*³⁾ beboede der under et falsk Navn en Fiskerhytte [og var] nødt til selv at bage det Brød, som den fattige Familie vilde unde ham. Faa Folk i hans Kongerige vidste, hvad der var blevet af ham, og den danske Hær trængte derind uden Modstand. Mange Indbyggere indskibede sig for at søge Tilflugt enten i Gallien eller i Irland. Resten forpligtede sig til at betale Skat og arbejde for Danskerne. Det varede ikke længe, inden de fandt Erobringens Onder tusinde Gange værre end Alfreds Kongedømmes og savnede deres *tidligere*⁴⁾ Tilstand og en blandt dem født Konges Despoti.

1) se porter sur. 2) faire sortir. 3) le roi Saxon. 4) premier.
Tallene skrives helt ud med Bogstaver.

Latinsk Version. Gens Merovingorum, ex qua Franci reges sibi creare soliti erant, usque ad Hildericum regem duravisse putatur; sed licet in illo demum finita possit videri, tamen jampridem nihil præter inane regis nomen habebat. Nam opes et potentia regni penes aulæ præfectos, qui majores domus dicebantur, erant; neque regi aliud relinquebatur, quam ut, regio nomine ornatus, crine profuso *barbaque* promissa in solio resideret ac speciem dominantis effingeret, cum legatos undique venientes audiret eisque abeuntibus responsa, quæ edoctus erat, redderet. Nihil aliud proprii possidebat nisi unam eamque *perparvi reditus*¹⁾ villam, in qua habitabat cum paucis famulis necessaria sibi ministrantibus; inde sive ad palatium sive ad populi conventum eundum erat, *carpento*²⁾ ibat, quod bubus junctis trahebatur. At regni administrationem præfectus aulæ procurabat; qui

honor a populo iis dari consueverat, qui et claritate generis et opum amplitudine inter ceteros principes eminebant.

Quo tempore Hildericus regnabat, Pipinus præfecti officio fungebatur; qui eo honore non contentus, cum summum omnium Francorum præcipueque *cleri*³⁾ favorem sibi conciliasset, ad Zachariam, pontificem Romanum, legatos misit, qui ab eo quærerent, utrum melius esset eum regum appellari, qui re vera regnum exerceret, an eum, qui vanam tantum potestatis umbram retineret. Et cum pontifex illud melius esse respondisset et Pipinum regem appellari jussisset, hic in conventu Francorum a primoribus et episcopis rex declaratus ac postea a Bonifatio, apostolo Germanorum, oleo sacro unctus est; quo facto Hildericum solio regio despositum in *monasterium*⁴⁾ trusit.

Non multo post Pipino oblata est occasio, qua sedi apostolicæ gratiam referret; nam Stephanus pontifex, qui Zachariæ successerat, a Langobardis vexatus supplex in Galliam venit ejusque auxilium imploravit. Quod cum Pipinus libenter ei promisisset, renitentibus primo quibusdam ex primoribus Francorum, quibuscum consultare solebat, adeo ut se regem deserturos domumque redituros libera voce proclamarent, bellum tamen susceptum est et celerrime perfectum. Pipinus enim Aistulphum, regem Langobardorum, paucorum dierum obsidione apud *Ticinum*⁵⁾ et obsides dare et erepta Romanis oppida restituere coëgit.

1) Indtægter. 2) Vogn. 3) clerus = Gejstligheden. 4) Kloster. 5) = Pavia.

Eksamens Udfald ses af Listen Side 24.

A. Afgangseksamen for studerende.

Elevens Navn.														Points i Afslutningsfagene.	Dansk Stil. Bunden Opgave.	Dansk Stil. Fri Opgave.	Dansk og Oldnordisk.	Fransk.	Tysk.	Historie.	Latinsk Version.	Latin, læst.	Latin, ikke læst.	Græsk.	Naturlære.	Points.	Hovedkarakter.
A. Eriksen-Kjærgaard.	391/2	mg.	mg. ÷ mg. ×	mg. ×	ug.	mg. × mg. ÷	mg. ÷ mg. ÷	mg. ÷	mg.	mg. ×	ug.	100 ¹ / ₂	Første														

B. Fjerde Klasses Hovedeksamen.

Den skriftlige Del af Eksamen afholdtes den 10ende til den 14de Juni, den mundtlige i Tiden fra 21nde Juni til den 7ende Juli. Følgende Disciple bestod Prøven:

Peter Andersen Eeg Blom (Søn af Lærer B., Agtrup).

Ove Knud Bock (Søn af residerende Kapellan B., Kolding).

Sigurd Eriksen-Kjærgaard (Søn af Lærer A. E., Bramdrup).

Gustav Debell Sørensen (Søn af afdøde Sagfører S., Kolding).

Thorvald Einar Hess Thaysen (Søn af Købmand T., Kolding).

Sofus Johan Peter Warberg (Søn af Faktor W., Kolding).

Medlem af Undervisningsinspektionen Hr. Prof. Dr. phil.

J. Paludan, R. af D., deltog i Censuren af dansk Stil. Som beskikkede Censorer mødte Hr. Adjunkt *Brøndsted* (Latin), Hr. Cand. jur. *A. Mohr* (Tysk), Hr. Cand. theol. & mag. *Morch* (Geografi), Hr. Cand. polyt. *Boggild* (Matematik). Desuden viste Hr. Borgmester *Schjørring*, Hr. Pastor *Glahn*, Vejstrup, Hr. praktiserende Læge *Brødsgaard* og Frøken *G. Teisen* Skolen den Velvilje at deltage i Bedømmelsen af henholdsvis Historie, Græsk, Naturhistorie og Fransk.

De skriftlige Opgaver vare:

Dansk Stil: En Sejlads langs Middelhavets Kyster.

Latinsk Stil. Da Miltiades havde besejret Perserne ved Marathon i Aaret 490, gav Athenienserne ham en Flaade paa 70 Skibe, for at han skulde erobre de Øer, der havde ydet Perserne Hjælp imod Grækerne. Med denne Flaade indjog han Øernes Beboere stor Skræk; dog vilde Æn Paros ikke straks overgive sig. Derfor indesluttede Miltiades Pariernes By med *Belejringsværker*¹⁾ og begyndte at angribe den. Da saas der pludselig *Blus*²⁾ langt borte. Disse Blus fremkom fra en Skov, som var bleven antændt ved et eller andet *Tilfælde*³⁾; men baade Miltiades og Parierne troede, at det var et Signal, givet af Perserne. Nu vilde Parierne meget mindre overgive sig; thi de troede, at Perserne kom dem til Hjælp; og Miltiades, som blev bange for, at han skulde blive *overrasket*⁴⁾ af Perserne, stak sine Belejringsværker i Brand og drog tilbage til Athen. Men Athen-

ienserne anklagede ham for Førræderi, idet de sagde, at han let havde kunnet indtage Byen, men var bleven *bestukken*⁵⁾ af Perserne. Miltiades blev *idømt en Bøde paa*⁶⁾ 50 Talenter; og da han ikke kunde *betale*⁷⁾ denne store Pengesum, blev han kastet i Fængsel, hvor han kort efter døde. Heraf kan man indse, *hvor stor Betydning Tilfældet har*⁸⁾; thi hvis hin Skov ikke var *kommen i Brand*⁹⁾, vilde hele Sagen have *faaet et andet Udfald*¹⁰⁾.

1) et Belejringsværk = opus. 2) et Blus = ignis. 3) Tilfælde = casus. 4) at overraske = opprimere. 5) at bestikke = corrumpere. 6) at idømme en Bøde paa = at straffe (multare) med. 7) at betale = solvere. 8) oversettes ved: hvor meget Tilfældet formaar (at forma = posse). 9) at komme i Brand = at antændes. 10) at faa et andet Udfald = at falde anderledes ud (aliter evenire).

Geometri. 1. En ligebenet Trekants Grundlinie er $5''$, og Højden paa et af Benene er $4''$. Find Trekantens Areal.

2. Konstruer en retvinklet Trekant saaledes, at Radius til dens indskrevne Cirkel og en af Kateterne faa givne Længder.

Hvad er Betingelsen for, at Opgaven er mulig?

3. Naar Diagonalen AC i Firkanten $ABCD$ halverer Vinklen A og deler Firkanten i to Trekanter, der ere ligedannede, men ikke kongruente, hvorledes kan AC da udtrykkes ved AB og AD ? Hvor store ere AC , BC og CD , naar $AB = 4''$, $AD = 9''$ og $\angle B = 90^\circ$?

Aritmetik. 1. Vis, at naar $\log_a b$ er $= q$, saa er $\log_b a = \frac{1}{q}$, og find de to Logaritmer, naar deres Sum er $= \frac{3}{2}\sqrt{2}$.

2. Summen af n paa hinanden følgende ulige Tal er $3n^2$. Find det første og det sidste af Tallene.

3. Hvis en Kapital hver andet Aar forøges og hvert andet Aar formindskes med $100r$ pCt. p. a., og dette vedvarer i $2n$ Aar, hvor stort bliver da Forholdet mellem de Værdier, Kapitalen har henholdsvis ved Begyndelsen af dette Tidsrum og ved dets Slutning?

Eks. $r = \frac{2}{25}$, $n = 10$.

Prøvens Udfald ses af Listen Side 27.

B. Fjerde Klases Hovedeksamen.

Elevernes Navne.	Dansk Stil.	Latin.	Tysk.	Fransk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Aritmetik.	Geometri.	Græsk.	Points.	Points i Afslutningsfagene.
P. Blom	gs. ×	gs. ÷	mg.	mg. ÷	mg.	ug. ÷	mg.	mg.	g ×	mg.	67 ² / ₃	34 ¹ / ₃
O. Bock	gs.	gs. ÷	g ×	mg. ÷	mg.	mg. ÷	ug. ÷	ug. ÷	ug. ÷	g ×	66 ¹ / ₃	35
S. Eriksen-Kjærgaard	mg. ÷	mg. ×	mg.	mg. ×	ug.	ug. ÷	mg.	ug.	ug.	ug. ÷	81 ² / ₃	37 ² / ₃
G. Sørensen	mg. ÷	mg. ×	mg. ×	ug. ÷	mg. ÷	mg. ÷	mg.	g.	mg.	mg.	74 ² / ₃	32 ² / ₃
Th. Thaysen	g.	mg.	mg. ÷	g.	ug.	mg.	ug. ÷	mg. ×	ug.	mg. ×	75 ² / ₃	36 ¹ / ₃
S. Warberg	g.	g. ÷	mg.	mg. ÷	ug.	mg.	mg. ×	mg. ×	ug. ÷	g.	68	36 ¹ / ₃
Holga Schiødte	mg. ×	mg. ÷	ug. ÷	ug. ÷	ug.	mg. ×	ug.	ug. ÷	ug. ÷	mg. ÷	80 ¹ / ₃	38 ¹ / ₃
Olga Panneck		mg. ×								mg. ÷		

C. Almindelig Forberedelseeksamen.

Den skriftlige Del af denne Eksamen afholdtes fra den 10ende til den 14de Juni, den mundtlige fra den 24nde Juni til den 8de Juli. Følgende Disciple bestod Prøven:

Hans Hjalmar Conradsen (Søn af Købmand C., Kolding).

Karl Eriksen (Søn af afdøde Husflidskonsulent E., Kolding).

Jens Frederik Hansen (Søn af Murmester J. A. H., Kolding).

Vagn Holst (Søn af Lærer og Inspektør H., Kolding).

Ejnar Lorenzen (Søn af Agent L., Kolding).

Johannes Ravn (Søn af Gaardejer R., Sjølund).

Medlem af Undervisningsinspektionen Prof. Dr. phil. *J. Paludan*, R. af D., deltog i Bedømmelsen af Dansk. Som beskikkede Censorer mødte Hr. Cand. mag. *Gronbæk* (Engelsk), Hr. Cand. jur. *A. Mohr* (Tysk), Hr. Adjunkt *Hagerup* (Historie), Hr. Cand. theol. & mag. *Mørch* (Geografi), Hr. Cand. polyt. *Boggild* (Matematik og Naturlære). Desuden viste Frk. *G. Teisen* og praktiserende Læge *Brodsgaard* Skolen den Velvilje at deltage i Bedømmelsen af Fransk og Naturhistorie.

De skriftlige Opgaver vare:

Udarbejdelse i Modersmaalet,
Geometri,
Aritmetik

} som ved IV. Klasses Hoved-
eksamen.

Praktisk Regning. 1. A. sælger til B paa 2 Maaneders Kredit:

7200 Pd. Flormel Nr. 1 à Kr. 8,75 pr. 100 Pd.

4600 » Flormel Nr. 2 à » 8,69 » »

3250 » Sigtet Rugmel à » 8,24 » »

5400 » Groft Rugmel à » 6,26 » »

og til C paa 3 Maaneders Kredit:

8800 Pd. Flormel Nr. 2 à Kr. 8,68 pr. 100 Pd.

6700 » Sigtet Rugmel à » 8,24 » »

12300 » Groft Rugmel à » 6,25 » »

10000 » Hvedeklid à » 4,96 » »

7600 » Rugklid à » 4,33 » »

De to Fordringer, A herved har erhvervet sig, overdrager han straks til D, der betaler dem kontant, men ikke med fuldt Paalydende: D fradrager nemlig som Rentegodtgørelse $\frac{3}{4}$ pCt. maanedlig af hvert af de to Beløb for den Tid, det varer, inden det forfalder til Udbetaling henholdsvis hos B og hos C. Hvor meget betaler D saa A for de to Fordringer?

2. Et Kar med cirkulær Bund, hvis Diameter er 4,091 Fod, er til en Højde af 5,1667 Fod fyldt med en Vædske, af hvilken hver Pot (= 54 Kubiktommer) vejer 2,175 Pd. Idet Vædskens Tryk paa Bunden som bekendt er lig Vægten af den Vædskemængde, hvis Rumfang er udtrykt ved Produktet af Bundens Areal og Vædskens Højde, skal Størrelsen af dette Tryk beregnes.

Naar Bundtrykket udgør $\frac{9}{10}$ af Vægten af den Vædskemængde, der i Virkeligheden indeholdes i Karret, og Karrets Vægt er $\frac{3}{52}$ af Indholdets Vægt, hvor meget vejer da Karret med Indhold?

Bemærk: Der skal anvendes Logaritmer, og for $\log n$ skal den Værdi benyttes, der findes angiven i Logaritmetabellen.

Engelsk Version. Once upon a time a merchant of London, named Gilbert a Becket, made a pilgrimage to the Holy Land, and was taken prisoner by a *Saracen lord*¹⁾. This man, who treated him very kindly, had an only fair daughter, who fell in love with the merchant and told him that she wanted to fly with him and become a Christian. The merchant returned her love, but when an opportunity offered, he escaped alone with his servant, leaving her back, and after many *vicissitudes*²⁾ arrived in London, where he soon forgot his *Saracen sweetheart*³⁾. She, however, could not forget him, and leaving her father's house in disguise to follow him, made her way, under many *hardships*⁴⁾, to the sea-shore. The merchant had taught her only two English words, of which »London« was one, and his own name »Gilbert« the other. She went along the ships, saying »London, London« *over and over again*⁵⁾ until the sailors understood that she wanted to find an English vessel to carry her to London; so they showed her such a ship, and she sailed away. The merchant was sitting in his *counting-house*⁶⁾, in London one day, when he heard a great noise in the street, and presently his servant came running in from the warehouse, quite out of breath, crying: »Master, Master, here is the *Saracen lady!*« The merchant thought he was mad, but when he went to the window, he saw her quite right standing in the street in her foreign dress, surrounded by a wondering crowd, and calling aloud: »Gilbert, Gilbert!« When the merchant saw her and thought of the *tenderness*⁷⁾ she had shown him in his captivity, and of her *constancy*⁸⁾, his heart was moved, and he

ran down into the street and folded her in his arms. They were married very soon and lived happily ever afterwards. Their only son was the celebrated Thomas a Becket.

1) a Saracen lord: en fornem Saracener. 2) vicissitudes: Omskiftelser. 3) sweetheart: Kæreste. 4) hardships: Møjsommeligheder. 5) over and over again: atter og atter. 6) counting-house: Kontor. 7) tenderness: Æmhed. 8) constancy: Bestandighed.

Prøvens Udfald ses af Listen Side 31.

D. Privatisters Eksamen og Tillægsprøver.

Til fjerde Klasses Hovedeksamen indstillede sig som Privatist *Holga Augusta Schiødte*, Datter af Pastor Schiødte, Farum.

Censorerne vare de samme som for Skolens Elever; kun var der beskikket Censor i Græsk (Adjunkt *Brøndsted*). Se Side 27.

Tillægseksamen i Latin og Græsk bestodes af *Olga Carla Panneck*, Datter af afdøde Værkfører Panneck i Odense. Hun bestod Prøven med mg.× i Latin og mg.÷ i Græsk.

Niels Peter Lorentsen bestod Latinprøven i Latin for Farmaceuter og Tillægsprøven i Fransk med Resultatet g. i Latin og g. i Fransk.

Censorer for de to sidste var Hr. Adjunkt *Brøndsted* (Latin og Græsk) og Frøken *Teisen* (Fransk).

E. Skolens Aarsprøve.

Discipeltallet ved Slutningen af Skoleaaret 1898—99 var 162, idet 9 Elever vare udgaaede efter Programmrt's Affattelse i 1899. Af disse mødte til Afgangsprøverne og IV. Klasses Hovedeksamen 13, ved Aarsprøverne vare 148 til Stede. Ud-faldet var følgende:

Af V	Klasses	3	Disciple	opflyttedes	3.
— IV	st.	—	6	—	5.
— III	st.	—	4	—	3.

C. Almindelig Forberedelseseksamen.

Elevernes Navne.	Skriftlig Dansk.	Mundtlig Dansk.	Engelsk.	Tysk.	Historie.	Geografi.	Naturhistorie.	Regning.	Aritmetik.	Geometri.	Naturfærd.	Orden.	Fransk.	Points.
H. Conradsen.....	g.	mg.	mg.	g.×	g.×	g.	mg.÷	mg.÷	g.×	ug.÷	mg.×	mg.	g.	$99\frac{2}{3}$
K. Eriksen	g.÷	mg.	g.×	g.×	g.÷	g.÷	mg.	mg.×	ug.	ug.	ug.	mg.÷		$90\frac{1}{3}$
J. F. Hansen	g.÷	mg.÷	mg.÷	g.×	mg.÷	mg.	mg.×	ug.	mg.	mg.÷	mg.×	mg.×		95
V. Holst.....	g.×	g.×	mg.÷	mg.	mdl×	g.	mg.÷	g.÷	mg.÷	g.÷	tg.÷	mg.×	mg.÷	75
E. Lorenzen	g.÷	g.×	mg.÷	g.×	mg.×	g.×	g.	g.×	g.×	tg.×	ug.÷	g.		$81\frac{1}{3}$
J. Ravn.....	g.×	mg.	mg.	mg.	ug.	ug.÷	ug.	mg.×	ug.÷	ug.	ug.÷	mg.×		108

Af III R. Klases 10 Disciple opflyttedes	9.
— II st.	6
— II R.	8
— I st.	8
— I R.	18
— I A.	7
— 3 u.	30
— 2 u.	27
— 1 u.	27

Undervisningen 1899—1900.

Der har været undervist i 406 (426) og $\frac{7}{2}$ Timer.

Fagene have været fordelte mellem Lærerne paa følgende Maade:

Faste Lærere.

<i>Bestyreren:</i> Dansk i VI, V, IV og 2 Timer Op- læsning og Samtale i 1. U., Kunsthistorie i VI og V, Religion i VI, V, IV, III, II st., II R., I, 3 U., 2 U.....	22	Timer.
Hr. Cand. mag. <i>Bruun</i> (Skolens Førstelærer): Græsk i VI, V, IV, Oldnordisk i VI og V, Dansk i III, Latin i III, Engelsk i VI, V, IV st., III st.....	32 $\frac{1}{2}$	—
Hr. Cand. polyt. <i>Jessen:</i> Naturlære og Tegning i alle Klasser, Matematik og Regning i III og I, Regning i II A. 31 $\frac{1}{2}$ Time og 1 $\frac{1}{2}$ Time til Karakterindskrivning.....	33	—
Hr. Cand. philol. <i>Kanaris-Klein:</i> Fransk i hele Sko- len, Dansk i II A., I A., 3 U., 31 $\frac{1}{2}$ Timer og 1 Time Tilsyn ved Fællessang	32 $\frac{1}{2}$	—

Hr. Lærer og Translatør <i>Holst</i> (Skolens Inspektor): Tysk i hele Skolen, Skrivning i III R. og 1 Time i II R. og II A.....	33 ¹ / ₂	Timer.
Hr. Lærer og Translatør <i>Olsen</i> : Engelsk i IV R., III R., II R. Matematik og Regning i IV, II st. og II R., Regning i I A.....	36	—
Frøken <i>Kruse</i> (Vikar i dette Skoleaar for Hr. Cand. phil. <i>Haagerup</i>): Geografi i alle Klas- ser undtagen 2. U. og 1 U., Naturhistorie i II A., I A., 1 U., Skrivning i I, Gymnastik med Pigerne i II st., II R. og II A.....	33	—
Hr. Lærer <i>K. Hansen</i> : Naturhistorie i IV, III, II st., II R., I, 2. U., Regning i Underklasserne, Sløjd i 3. U. og 2. U. .31 Timer og 2 Timer til Karakterindskrivning	33	—
Hr. Cand. phil. <i>C. N. Hansen</i> : Historie i hele Skolen, Religion i II A., 31 ² / ₂ Timer og 1 Time til Karakterindskrivning.....	32 ² / ₂	—
Hr. Dr. phil. <i>Moth</i> : Latin i alle Klasser undtagen III, Græsk i III.....	33	—
Frøken <i>A. Buhl</i> (Skolens Inspektrice): Engelsk i II A., I A., I R. Dansk i II st., II R., I, 2. U. Naturhistorie i 3. U. Haandarbejde i II A., I R., I A., 2. U., I U. 30 Timer og Inspektion i Frikvartererne = 3 Timer....	33	—

Timelærere

Hr. Overbetjent <i>Borch</i> (D. M.): Gymnastik i VI, V, IV, III.....	8	—
Hr. Kordegn <i>Schmidt</i> : Sang i hele Skolen.....	6	—
Hr. Stabssergeant <i>Street</i> : Gymnastik med Drengene i II og I og A-klasserne.....	8	—
Fru <i>L. Olsen</i> : Gymnastik i Underklasserne.....	8	—
Hr. Pastor <i>Ring</i> : Sløjd i 1. U.....	2	—

Frøken *Lauridsen*: Geografi i 2. U. og 1. U.,
 Dansk Stil og Oplæsning i 1. U., Gymnastik
 med Pigerne i I og I A, Skrivning i II A,
 I A. og Underklasserne, Religion i I A. og
 I U., Haandarbejde i 3. U. 30 Timer og 3
 Timer til Inspektion, Bogudlaan etc..... 33 —

1ste December 1899 overtog Hr. Street ogsaa Gymnastik-
 timerne i de 4 øverste Klasser. 1ste Februar 1900 opgav
 Frøken Kruse sin Plads paa Grund af Giftermaal. I hendes
 Sted ansattes som Vikar Frøken L. Carstens. Hr. Pastor Ring,
 Vonsild, stud. mag. Vald. Jensen, stud. mag. H. Goldmann,
 stud. mag. P. Müller, stud. theol. H. Juhl og Seminarist Thau
 have som Vikarer deltaget i Undervisningen.

Oversigt over Aarets Arbejde.

Religion:

1. U. Det gamle Testamente efter Tangs mindre Bibelhistorie.
2. U. Det nye Testamente efter Tang.
3. U. Det gamle Testamente, væsentlig mundtlig.
- I A. Det ny Testamente til Apostlenes Gerninger efter den udvidede Ud-
 gave af Tangs mindre Bibelhistorie. Budene, de tre Trosartikler og
 Fadervor.
- I. Det nye Testamente, væsentlig mundtlig.
- II A. Den kristne Kirkes Historie i og efter Apostlenes Dage efter den
 udvidede Udgave af Tangs mindre Bibelhistorie. Balslevs Lærebog til
 den 3die Artikel. En Del Salmer lærte udenad.
- II R. Hovedpunkter af den kristelige Troslære, gennemgaaede med Tilslut-
 ning til bibelhistoriske Fortællinger.
- II st. Hovedpunkter af den kristelige Troslære, gennemgaaede med Tilslut-
 ning til bibelhistoriske Fortællinger.
- III. Den lutherske Troslære i Forhold til Papismen og andre Trosbeken-
 delser.
- IV. Bjergprædikenen, gennemgaaet tillige med de følgende Kapitler af
 Matthæus' Evangelium.

Undervisningstimernes Fordeling paa de enkelte Fag.

Fagene.	1. U.	2. U.	3. U.	I			1 A.	II st.	II R.	II A.	III			IV.			V og VI			
				st.	F.	R.					st.	F.	R.	st.	F.	R.	V	F.	VI	
Religion.....	2	2	2	..	2	..	2	2	2	2	..	1	1	1	..	19
Dansk	6	5	4	..	3	..	3	2	3	4	..	2	2	..	2	2	..	2	..	40
Oldnordisk.....	2	..	4
Tysk.....	..	4	3	..	3	..	3	3	3	3	..	2	1	..	2 1/2	1	..	2	1	31 + 1/2
Fransk.....	4	3	4	2	2 1/2	1	2	20 + 2/2
Engelsk.....	4	3	..	4	2	1	..	4	1	..	4	1	..	1	25
Latin.....	5	6	6	..	7	3	5	2	34
Græsk.....	5	5	4	2	3 1/2	19 + 1/2
Historie.....	2	3	2	..	2	..	3	2	2	3	..	2	1	..	2	1 1/2	1	2	1 1/2	29 + 2/2
Geografi.....	2	2	2	..	2	..	3	2	2	3	..	2	2	1	23
Naturhistorie.....	2	2	2	..	2	..	3	2	2	3	..	2	2	22
Matematik.....	4	4	4	4	5	21
Regning.....	6	5	4	..	2	..	4	2	2	4	..	2	1	3	35
Naturlære.....	1	2	2 1/2	1	2	1	9 + 1/2
Alm. Literatur- og Kunsthistorie..	1	..	1
Skrivning.....	3	3	3	..	1	1	2	..	(1)	(1)+1	1	16
Tegning.....	1	(1)	(1)	..	[1]	[1]	1	1	5
Sang.....	1	1	1	..	1*+(1)	..	1*	1*+(1)	1*+(1)	1*+(1)	..	(1)	(1)	6+1
Gymnastik.....	(4)	(4)	4	..	[4]	..	[4]	(4)	(4)	(4)	..	4	[4]	[4]	..	24+8
Sløjd [Haandarb.]	2	2	2	(2*)	(2*)	(2*)	6+8
	30	33	34	8	27	6 + (2*)	32 + (2*)	35	32	34 + (2*)	14	22	13	15 1/2	21 1/2	15 + 2/2	13	23	13 + 3/2	406(420) + 1/2

35

* I A har haft Gymnastik og Sang med I, Tegning med I R. Ligeledes har II A haft Gymnastik og Sang med II, Tegning og en Skrivetime med II R. Pigerne i I R, I A og II A have haft Haandarbejde sammen. De fransklædende Elever i II R have haft Fransk med II st. Ved Gymnastikundervisningen i I og II har der været baade en Lærer og en Lærerinde til Stede. En Undervisningstime er 45 Minutter, en halv Undervisningstime er 25 Minutter.

V + VI. Bjergprædikenen, Jakobs Brev, Fortællingen om Hedningen Cornelius.

Dansk:

1. U. Oplæsning efter Matzens Læsebog Nr. 3 og Samtale om det læste. Navneordenes og Udsagsordenes Bøjning, mundtlig gennemgaaet. 3 Diktatstile om Ugen.
2. U. Oplæsning og Genfortælling efter Bondesen og Vestergaards danske Læsebog (1ste Del). Forskellige Ordklasser indøvede. Nogle Digte lærte udenad. 2 ugentlige Stile, væsentlig Diktat.
3. U. Oplæsning, Stavning og Analyse efter *E. Kellers* danske Læsebog for det 5te Skoleaar. Samtale om det læste. Nogle Digte lærte udenad. 1 Skolestil om Ugen (væsentlig Genfortælling). Af og til har Læreren læst højt for Klassen.
- I A. Oplæsning og Analyse efter *Borchsenius* og *Winkel Horns* danske Læsestykker. Folkeskolens Sproglære er gennemgaaet. 1 Stil om Ugen (væsentlig Genfortælling; enkelte Fristile). Følgende Arbejder ere af Læreren oplæste for Klassen: *Holberg*: Jeppe paa Bjerget; *Heiberg*: Nej og Alferne; *Hostrup*: Genboerne; *Blicher*: Vinhandleren og Herremanden; *Goldschmidt*: Avromche Nattergal; *Hertz*: Svend Dyrings Hus og Sparekassen; *Molbeck*: Ambrosius; *Chr. Winther*: Træsnit (Udvalg).
- I. Oplæsning efter Winkel Horn og Borchsenius: Dansk Læsebog. Samtale om det læste. En ugentlig Hjemmestil. Sproglære for Folkeskolen er gennemgaaet. Læst af Heiberg: *Alferne*, *Elverhøj*, *Aprilsnarrene*, *Nej*; Hostrup: *Eventyr paa Fodrejsen*; Oehlenschläger: *Vaulundurs Saga*; Bjørnstjerne Bjørnson: *En glad Gut*.
- II A. Oplæsning efter *Bondesen* og *Vestergaards* danske Læsebog 3die Del samt *Sigurd Müllers* fortællende Digte. Analyse efter den første Bog. Folkeskolens Sproglære repeteret. *Sigurd Müllers* mindste Litteraturhistorie gennemgaaet. 1 Stil om Ugen (væsentlig Fristile; enkelte Genfortællinger). Følgende Arbejder ere af Læreren oplæste for Klassen: *Hoiberg*: Den stundesløse og Den pantsatte Bondedreng; *Ewald*: Fiskerne; *Wessel*: Kærlighed uden Strømper; *Oehlenschläger*: Hakon Jarl; *Heiberg*: Elverhøj, Nej og Alferne; *Hertz*: Kong Renés Datter og Sparekassen; *Hauch*: Søstrene paa Kinnekullen; *Blicher*: Uddrag af E Bindstouw, Vinhandleren og Herremanden, En jydsk Mordbrænderhistorie og Firkloveret; *Hostrup*: Mester og Lærling; *Goldschmidt*: Avromche Nattergal; *Kaalund*: Fulvia; *Rist*: En Rekrut fra 64; *Chr. Winther*: Træsnit (Udvalg).
- II st. Oplæsning og Analyse efter Sigurd Müllers Haandbog og fortællende

Digte. Dansk Grammatik af H. Bæk er gennemgaaet. 3 Stile om Maanedene, mest af historisk, fortællende og beskrivende Indhold. Læst af *Hostrup*: Eventyr paa Fodrejsen, en Spurv i Tranedans; *Hertz*: Svend Dyrings Hus, Kong Renés Datter, Sparekassen; *Hauch*: Søstrene paa Kinnekullen; *Blicher*: Hosekrammeren, Præsten i Vejlbjby; *Goldschmidt*: Den flyvende Post; *Paludan-Müller*: Slaven, Luftskipperen og Atheisten.

II R. Oplæsning og Analyse efter Sigurd Müllers Haandbog og fortællende Digte. Dansk Grammatik af H. Bæk er gennemgaaet. 3 Stile om Maanedene, mest af historisk, fortællende og beskrivende Indhold. Læst af *Hostrup*: Eventyr paa Fodrejsen, En Spurv i Tranedans; *Hertz*: Svend Dyrings Hus, Kong Renés Datter, Sparekassen; *Hauch*: Søstrene paa Kinnekullen; *Blicher*: Hosekrammeren, Præsten i Vejlbjby; *Goldschmidt*: Den flyvende Post; *Paludan-Müller*: Slaven.

III. H. Bæks lille Grammatik læst og repeteret. Ca. 20 Stile. Oplæsning og Analyse efter Sigurd Müllers Haandbog. Følgende Værker ere læste højt for Klassen: *Hejberg*: Aprilsnarrene, Nej; *Hertz*: Kong Renés Datter, Sparekassen; *Hostrup*: En Spurv i Tranedans, Eventyr paa Fodrejsen; *Ingemann*: Kristen Bloks Ungdomstregere; *Poul Møller*: Andejagten, nogle Digte; *Carl Bernhard*: Kommissionæren; *Hauch*: Søstrene paa Kinnekullen; *Blicher*: Juleferien; *Goldschmidt*: Min Onkels Skænkestue, Tømmerpladsen, Min Onkels Hus, nogle Kærlighedshistorier fra alle Lande, Den flyvende Post, En underlig Rejse, En Coopersk Roman; *Drachmann*: Paa Sømands Tro og Love (Udvalg).

IV. Øvelser i Oplæsning og Analyse. Af danske Digterværker er læst: *Holberg*: Den politiske Kandestøber, Barselstuen, Den honnête Ambition; *Ewald*: Fiskerne; *Wessel*: Kærlighed uden Strømper; *Baggesen*: Kalundborgs Krønike; *Oehlenschläger*: Aladdin; *Grundtvig*: Paaskelilien; *Heiberg*: Nej, Syvsøverdag; *Hostrup*: Genboerne; *Blicher*: E Bindstov; mindre Digte af Hertz, Winther, Paludan Müller, Hauch o. fl.

Følgende Stilopgaver ere givne: 1) Kong Valdemars Jagt (fra Poesi til Prosa). 2) Den franske Revolution. 3) Fri Stil. 4) En Komædie. 5) Den hellige Anders (fra Poesi til Prosa). 6) Balkanhalvøen og dens Beboere. 7) Livegenskabet i og uden for Danmark. 8) De vilde Folkeslag i Amerika. 9) Brugen af stærke Drikke. 10) Jagt. 11) Et Spørgsmaal i den danske Litteratur. 12) Elektricitetens Anvendelse i det praktiske Liv. 13) Hvilke Forandringer er der i Tidernes Løb foregaaet med Danskernes Næringsveje? 14) Klokker Link. 15) Tysk Version. 16) Fuglenes Redebygning og Vandringer. 17) Om nogle Leddyr, der have Betydning for Menneskene. 18) Vulkaner og vulkanske Egne. 19) Christian IV i Fredens Gerning. 20) Fra en Sørejse.

V & VI. Sigurd Müller: Kortfattet dansk Litteraturhistorie; Holberg udføreligere.

Følgende Stiloppgaver ere givne: 1) a.: Selvkritik, b.: Tanker med Hensyn til Dreyfusaffæren. 2) Muhamedanerne i Evropa. 3) Hvorvidt kan det tænkes, at Nødstilstande eller højere Hensyn sætte Moralbud ud af Kraft? 4) En stor Mand. 5) Et Ordsprog. 6) Enevældens Indførelse i Danmark eller i Rom. 7) Kolding i det sidste Aar. 8) Religionsfrihed. 9) Baggens Forhold til Oehlschläger. 10) Oversættelse af Goethes »das Pfarrhaus zu Sessenheim«. 11) Oldtidsgrækernes Forestillinger om den evige Retfærdighed og Livet efter Døden. 12) Ludvig den 11te af Frankrig. 13) Et Brev om et Digtværk eller et Kunstværk. 14) a.: Følgerne af Perserkrigene, b.: Muhammed.

Oldnordisk og Svensk.

- V. Wimmers Læsebog 1—36, 41—55. Bruun og Ottosens svenske Læsebog: Side 1—62, 65—88, 142—149.
- VI. Wimmers Læsebog 55—107 med Forbigaaelse af Versene i Gunnlaugs Saga; Thrymskviden. Runelære og dansk Sproghistorie i korte Træk.

Tysk.

2. U. Kapers Læsebog for Begyndere forfra til Stykke 96. Talord, Gradbøjning og Artiklen.
3. U. Kapers Læsebog f. Begyndere fra Stykke 96 ud til Digtene. Af Formlæren er læst Hjælpeverberne, »loben« i Aktiv og Afvigelserne fra første Konjugations Verber.
- I A. Kapers Læsebog for Mellemlasserne forfra til Stykke 19. Af Formlæren er læst Hjælpeverberne, »loben« i Aktiv og Passiv, Afvigelserne fra I Konjugation. Desuden II Konjugations Verber. Læsebog for Begyndere er brugt til Oplæsning, og der er jævnlig fortalt Eleverne Smaafortællinger paa Tysk.
- II A. Kapers Læsebog f. Melleml. fra Stykke 19 til 28. Af Formlæren er læst II Konjugations Verber. I de fleste Timer have Eleverne haft Lejlighed til at høre Sproget, idet der jævnligt er talt Tysk med dem og fortalt dem paa Tysk.
- I Kapers Læsebog f. Mellemlasserne forfra til Stykke 19. Af Formlæren er læst Hjælpeverberne, »loben« i Aktiv og Passiv. Afvigelserne fra I Konjug., II Konjugations Verber og Stedordene. For at øve Eleverne i at forstaa Sproget, naar det tales, er der dels fortalt dem en Del Smaating og dels givet dem Indholdet af det i Underklasserne læste Pensum paa Tysk.
- II Skouboe Læsebog f. Mellemlasserne fra Stykke 14 til 26. Hele Formlæren. En Del Smaafortællinger ere fortalte Eleverne paa Tysk.

- III Kapers Læsebog f. Mellemlklasserne fra Stykke 41 til Digtene. Formlæren repeteret. Af Syntaksen læst til Akkusativ. Maanedslæsning: Hauffs Märchen (130 Sider).
- IV Skouboes Læsebog for Mellemlklasserne fra Pag. 202 til 235. Repeteret fra Pag. 130 til Pag. 235. Grammatiken repeteret. Extemporallæsning efter Mohrs Læsebog omtr. 1 Time om Ugen. Maanedslæsning: Zschokke: Das Goldmacherdorf.
- V og VI *Statarisk*: Das Pfarrhaus zu Sesenheim (Goethe). Die deutsche Gesellschaft (Scherr). Repeteret Syntaksen. *Ekstemporallæsning* 1 Time om Ugen efter Hjorths Læsebog og Goethes Prosa. Kurssorisk: Hauff: Lichtenstein (150 Sider). Goethe: Hermann und Dorothea.
- VI *Statarisk*: Goethe: Iphigenie.

Fransk.

3. U. *Jungs* Elementarbog 1ste Afsnit. Enkelte Smaasange lærte udenad og sungne. Nogle faa Skolestile (Oversættelse af de danske Stykker eller Diktat).
- I st. *Jungs* Elementarbog 2det og 3die Afsnit. Nogle Sider af *Prahls* franske Prosastykker I. 1 Hjemmestil om Ugen (Oversættelse af de danske Stykker).
- I R. (11 Disciple). Som I st.
- II st. *Jungs* Elementarbog 4de Afsnit. *Samuel Prahl*: Franske Prosastykker I. *Jungs* Grammatik fra Kønsreglerne til Pronominerne. De første Stykker i *Pios* Glosesamling. 1 Stil om Ugen efter *Jungs* Stiløvelser I.
- II R. (7 Disciple). Som II st.
- III st. *Jungs* Læsebog for Mellemlklasser S. 95—160. *Jungs* Grammatik: Adjektiver, Talord, Pronominer, Verber. 2 Stile om Maaneden efter *Jungs* Stiløvelser I. *Pios* Glosesamling benyttet.
- III R. (3 Disciple). Som III st.
- IV st. *Statarisk*: *Jungs* Læsebog for Mellemlklasser S. 149—191. *Carl Michelsens* franske Læsestykker S. 1—26, 160—178. Samme Bog brugt til *Maanedslæsning*. *Ekstemporallæsning* efter *Samuel Prahls* franske Prosastykker I. Repeteret Formlæren og enkelte Afsnit af Syntaksen efter *Jungs* Grammatik. *Pios* Glosesamling benyttet. 12 Stile efter *Jungs* Stiløvelser I.
- IV R. (4 Disciple). Som IV st.
- V. *Statarisk*: *Boissier*: Cicron et ses amis (30 Sider). *Molière*: L'École des Femmes. En Del Digte i *Samuel Prahl*: Fransk Poesi. *Ekstemporallæsning*: *Alfr. de Musset*: Croisilles samt en Del Sider i *Baruël*:

- Lectures historiques I. Til *Maanedslæsning* brugt *Jung*: Franske Noveller og Fortællinger. *Syntaksen* efter *Jungs* Grammatik. En Del Sider af *Baruëls* Hjelpebog og af *Pios* Glosesamling. Ca. 60 Stile efter *Jungs* Stiløvelser I og *Giedes* Stiløvelser. Enkelte Artiumsstile.
- VI. *Statarisk*: *Boissier*: *Cicéron* et ses amis 30 Sider). *Molière*: *L'École des Femmes*. *Erckmann-Chatrian*: *L'Ami Fritz* (Komedie) *Ekstemporallæsning* som V Kl.; desuden nogle af *Alph. Daudet*: *Contes du lund*. Som *Maanedslæsning* *Oct. Feuillet*: *Le roman d'un jeune homme pauvre*. *Baruëls* Hjelpebog (sidste Halvdel); en Del Stykker i *Pios* Glosesamling. 50 Stile efter *Giedes* Stiløvelser og *Baruëls* Artiumsstile. Mundtlig Oversættelse efter *Giedes* Stiløvelser. *Jungs* Grammatik repeteret; nogle Tilføjelser dikterede efter *Baruëls* Grammatik.

Engelsk.

- I. A. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog I., Side 1—60. Listov. Ledetraad I. Afdeling Stk. 1—45. Hyppig Stil paa Skolen. Lidt Formlære.
- I R. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog I., hele Bogen. Listov: Ledetraad II. Afdeling Stk. 1—50. En ugentlig Stil. Lidt Formlære.
- II A. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog II., Side 1—50. Lidt Formlære.
- II R. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog II: Side 1—67. Listovs Ledetraad II Afd. Stk. 1—80; de danske Stykker oversatte mundtligt og skriftligt. Formlære efter Lunds Grammatik.
- III R. Jespersen og Sarauw: Eng. Begynderbog II: Side 65—ud. Listov: Udv. af eng. Forfatteres Skrifter I Side 3—56. Listovs Ledetraad II Afdeling Stk. 1—50; de danske Stykker oversatte mundtligt og skriftligt. Formlære og Syntaks efter Lunds Grammatik. 12 Versioner efter Nissens Opgaver til eng. Version.
- III st. Jespersen & True: *Spoken English* Stk. 1—25. Hansen og Magnussen: Eng. Læsebog for ældre Begyndere: Indledningskursuset. Rosings engelske Grammatik.
- IV R. Listov: Udvalg af eng. Forfatteres Skrifter I: Side 56—81; Charlotte M. Young: *Kings of England*: Side 184—218; H. Hansen: Eng. Digte: 31 Sider. *Maanedslæsning*: Ch. M. Young: *Kings of England*: Side 99—120; *Ekstemporallæsning*. Samme Bog Side 129—175. Læst og rep. Lunds Grammatik med nogle syntaktiske Tilføjelser. 18 Versioner, dels efter Nissens Opgaver til eng. Version, dels Eksamensversioner. Til Eksamination opgives: Listovs Udvalg Side 2—81.

Jespersen og Saraav II Del: Side 79—86, 105—110, 114—123. H. Hansen: Eng. Digte: Side 24, 26, 28—31, 33—38, 45—47, 49—56, 61—66.

- IV st. Hansen og Magnussen: Eng. Læsebog for ældre Begyndere S. 58—66. Washington Irving: *Alhambra* S. 1—30 (Velhagen og Klasing's Udgave).
- V. Moore: 25 Digte. Washington Irving: Sketches ca. 75 Sider; *Alhambra* ca. 50 Sider efter Velhagen og Klasing's Udgaver.
- VI. *Shakespeare*: A midsummer nights dream; *Byron*: The prisoner of Chillon, nogle Digte, udvalgte Stykker af Childe Harold og Don Juan; *Moore*: Ca. 25 Digte. Til Maanedslæsning er benyttet *Goldsmith*: The vicar of Wakefield.

Latin.

- I. Hauch I, Stykke 1—76. Enkelte Stile.
- II. Hauch I, fra Stykke 115—ud. II, forfra til Stykke 50. I Regelen en Hjemmestil om Ugen, desuden flere Skolestile.
- III. Hauch II fra Stykke 51 Bogen ud. III S. 1—8 med tilsvarende Stykker i B-bogen. C. 70 Stile.
- IV. Hauch III A S. 1, 3—36, 44—105, 124—151. Ovid (Levys Udvalg): Pyramus og Thisbe, Ceres og Proserpina, Deucalion og Pyrrha, Jordlivets Glæder, Vinteren i Tomi, Tunge Sorger, Selvbiografien. Til Eksamen opgives: Hauch III A. S. 8—36, 44—47, 67—99, 124—129. Ovid (Levy): Pyramus og Thisbe, Ceres og Proserpina, De fire Tidsaldre, Landlivets Glæder, Selvbiografien. Syntaksen efter Madvig. 2 Stile om Ugen. Mundtlig Stil efter Hauch III B.
- V. Seneca: Epistulæ ad Lucilium (Gertz' Udvalg). Cicero: Pro lege Manilia, Pro rege Dejotaro, Pro Milone, cap. 9, 24—10 (incl.); Ausgewählte Briefe von M. Tullius Cicero erkl. von Fr. Hofmann II, lib. IV, 1, 3, 6, 12, 16, 18, 19; lib. V, 8, 9; Cato Major (undtagen cap. 12 og 15). Madvigs Carmina Selecta: Propertius 1, 3, 4; Ovid: 2, 5, 6, 7; hele Martial. Horats: Epist. lib. I, Satirer I, 4, 5, 6, 9, II, 1, 6. Ekstemporallæsning efter Fibiger og Pios latinske Læsestykker og Henrichsens latinske Opgaver. Rafns Litteraturhistorie. 1 Version om Ugen efter Henrichsens latinske Opgaver.
- VI. Seneca: Epistulæ ad Lucilium (Gertz' Udvalg). Cicero: Pro lege Manilia, Pro rege Dejotaro, Pro Milone cap. 9, 24—10 (incl.) Madvigs Carmina Selecta som V. Horats: Epist. lib I; Satir I, 4, 5, 6, 9, II, 1, 6; Oder I, 4, 12, 13, 20, 37; II, 1—4, 6—8, 10, 14—16; III, 14, 25; IV, 2, 5, 7. Tacitus Annaler efter Thomsen og Brickas Udvalg Side 4—13. 1 Version om Ugen efter Henrichsens Opgaver og Thore-

sens Eksamensversioner, 2. Udgave. Ekstemporallæsning efter Fibiger og Pio og Henrichsens Opgaver, desuden 23 af Plinius' Breve. Antikviteter og Rafns Litteraturhistorie. I Fjor er læst: Cicero: Cato Major (undtagen cap. 15), in Catilinam II—III. Tacitus' Annaler efter Thomsen og Bricka S. 20—45, 76—87. Livius lib. XXII. Horats Oder I, 1, 2, 5, 7—10, 14, 21—24, 27, 31, 33; III, 1—6, 8, 9, 11, 13, 18, 21, 23, 30. Madvigs Carmina Selecta: Catull. 1, 3, 7, 9, 11, 12; Tibull. 1—2; Lucretius 1—3. Ovids Selvbiografi (Levys Udvalg). Vergils Æneide IV. Til Eksamen opgives: Seneca: Epist. ad Lucilium; Cicero: Pro rege Dejotaro; Pro lege Manilia cap. 1—10 (incl.) Tacitus (Thomsen og Bricka) S. 20—45, 76—87. Livius lib. XXII, cap. 1—21 (ekscl.). Carmina selecta: det bedste. Ovids Selvbiografi. Horats Oder og Satirer.

Græsk.

- III. Karl Hudes græske Elementarbog I. Levys og Velschows Læsebog S. 63—70. Bergs og Hudes græske Formlære.
- IV. Xenophons Anabasis IV, Iliaden VIII.
- V. Odysseen VI, IX, X. Iliaden XVI. Platons Apologi. Herodot VII 1—35, 37—56, 58—60, 100—127, 131—143, 201—38, VIII 1—25, 56—71, 74—76, 78—99, ialt 203 Kapitler.
- VI. Platons Kriton; Xenophons Hellenika, Hudes Udvalg Side 62—83; Xenophons Apomnemoneumata. A I, II 1—28, 32—61, B I 21—34. Herodot VII 1—35, 37—56, 58—60, 100—127, 131—143. I Fjor er læst Homers *Odyssé* VI, VII, IX; Iliaden XVI; *Aischylos*: Prometheus; af Petersens Anthologi: Tyrtaios 2—4; Mimmermos 2, 3; Solon 1—3; Theognis 1—4, 6, 8—11; Simonides, Alkaios, Sappho. Herodot VII 201—38, VIII 1—25, 56—71, 74—76, 78—99.

Historie.

- 1. U. Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie til Enevældens første Tidsrum.
- 2. U. Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie fra Enevældens første Tidsrum og ud. Børnenes Verdenshistorie til Reformationen.
- 3. U. Samme Bog fra Korstogene og ud.
- I A. Samme Bog fra Religionskrigene og ud. Bang og Ellinger: Lærebog i Danmarks Historie til Kristian den Fjerde.
- I. Blochs Lærebog for Realskoler: Oldtiden og Middelalderen til Korstogene.
- II A. Ottosen: Børnenes Verdenshistorie fra den franske Revolution. Bang og Ellingers Lærebog i Danmarks Historie.
- II R. Blochs Lærebog for Realskoler: Middelalderens Historie fra Korstogene og Nordens til Reformationen.

II st. Som i II R.

III. Samme Bog: Nordens Historie fra Reformationen til 1792 og alm. Verdenshistorie fra samme Tid til den franske Revolution.

IV R. Blochs Lærebog for Realskoler I og II.

IV st. Nordens og den nyeste Tids Historie efter samme Bøger.

V Kl. har i en ugentlig Særtime læst Nordens Historie til 1814 efter Thrige.

VI Kl. har i sin ugentlige Særtime repeteret Middelalderens Historie efter Blochs Lærebog for Realskoler og Nordens til 1814 efter Thrige; for Tidsrummet *efter* 1814 læst og repeteret Ottosens Bog til Brug for den højere Undervisning.

V og VI. I Fællestimerne er læst den nyere og nyeste Tid efter Blochs Lærebog for de lærde Skoler samt Thrige: Oldtiden.

Alm. Litteratur- og Kunsthistorie.

Hovedskikkelser fra den store Renaissances Tid.

Geografi.

1. U. De skandinaviske Lande, Storbritannien og Rusland efter Dahlbergs mindre Geografi.

2. U. Europa fra Mellemeuropa efter Dahlbergs mindre Geografi.

3. U. De fremmede Verdensdele efter Dahlbergs mindre Geografi.

I A. H. Madsen og Bøving-Petersen: Geografi I og II Del. Af II Del er dog kun læst Asien og Afrika.

I. De skandinaviske Lande, Storbritannien, Rusland, Indledningen til Mellemeuropa efter Dahlbergs større Geografi.

II A. H. Madsen og Bøving-Petersen: Europa fra Storbritannien samt Amerika og Australien.

II R. Af Europa fra Østrig-Ungarn samt Asien til Bagindien efter Dahlbergs større Geografi.

II st. Samme Pensum som II R.

III. Asien fra Bagindien, de øvrige fremmede Verdensdele samt Indledningen til Klima efter Dahlbergs større Geografi.

IV. Det lovbehandlede Pensum efter Dahlbergs større Geografi.

Naturhistorie:

1. U. Pattedyr efter Arthur Feddersens »Naturens Bog«.

2. U. Zoologi: Fra Fuglene til Leddyrene efter Arthur Feddersens »Naturens Bog«.

Botanik: Forklaring over de forskellige Plantedele og Plantebe-

- stemmelser efter Naturen. Saa ofte Forholdene tillade det, foregaar denne Undervisning i det fri.
3. U. Leddyr og Bløddyr efter A. Feddersens »Naturens Bog«; Botanik efter V. A. Poulsens lille Plantelære.
 - I A. Zoologi: Pattedyrene efter »Dyrerigets Naturhistorie« af J. Boas. Botanik: Den almindelige Del efter V. Poulsens »Botanik«. Plantebestemmelser efter Naturen.
 - I. Zoologi: Fra Mennesket til Fuglene efter Boas. Botanik: Den almindelige Del efter V. A. Poulsen. Plantebestemmelser efter Naturen.
 - II. A. Zoologi: Fra Hønsfuglene og Bogen ud efter Boas. Botanik: De tokimbladede Planter efter V. Poulsens Botanik.
 - II. R. Zoologi: Fra Fuglene til Leddyrene efter Boas. Botanik: En Rest af den almindelige Del og de Frikronbladede efter V. A. Poulsen.
 - II. st. Som II. R.
 - III. Zoologi: Leddyrene og Bløddyrerne efter Boas. Botanik: Fra de Helkronede og Bogen ud efter V. A. Poulsen.
 - IV. Det lovbefalede Pensum efter Boas og V. A. Poulsen.

Matematik.

Julius Petersens Lærebøger.

- I. Addition, Subtraktion, Multiplikation, Division, Ligninger af 1ste G. m. 1 ubekendt, Decimalbrøk. Indledning til Geometrien.
- II. R. Jul. Petersens Aritm. og Alg. I.: Polynomiers Division, Potens, Ligninger af 1ste Grad med een og flere ubekendte, Proportioner og Decimalbrøk. Sammes Geometri: 1ste og 2det Kap.
- II. st. Som i II. R.
- III. Rod og Ligninger af 2den Grad. Geometri: Fra § 61 til § 119 med Undtagelse af Cirkelperiferiens Længde.
- IV. Jul. Petersens Aritm. og Alg. I. og II.: Logaritmer, Rækker, Rentesregn. samt Tals Delelighed, st. f. M. og m. f. M. Sammes Geometri: De Afsnit, som ikke tidligere ere læste. Repeteret det hele Pensum.

Regning.

1. U. Division i ubenævnte Tal. De fire Regningsarter i benævnte Tal. Hovedregning. Tabel. Meiers Regnebog I.
2. U. Blandede Opgaver III. efter Meiers Regnebog. Brøk efter Knud Christensens og Skovs Regnebog. Hovedregning.
3. U. De fire Regningsarter i Brøk efter Meiers Regnebog og Knud Christensens og Skovs Hovedregning.

- I. A. De fire Regningsarter i Brøk. Hovedregning mindst hveranden Dag.
- I. Meiers Regnebog. Decimalbrøk, Reguladetri o. s. v.
- II. A. Brøk, Handelsregning Beregning af Flader og Legemer.
- II. R. Procentregning, fremmed Mønt, Areal- og Volumenberegning efter Povl Skov og Knud Christensens Regnebog. Hovedregning.
- II. st. Som i II. R.
- III. K. Christensens Regnebog. Forholdsregning, Handelsregning o. s. v.
- IV. Knud Christensens Regnebog: Areal- og Volumenberegning, Rentesregning o. s. v. Eksamensopgaver.

Naturtære.

- II. A. De vigtigste Afsnit af den mekaniske Fysik og Elektricitetslæren er gennemgaaet.
- III. Ellingers Lærebog. Forfra til Vædskers Ligevægt. Magnetisme og Elektricitet.
- IV. — Fra Vædskers Ligevægt til Magnetisme. Det hele Pensum repeteret.
- V. — Mekanisk Fysik og Varmelære.
- VI. — Det hele Pensum læst og repeteret. Petersen & Forchhammers Astronomi.

Skrivning.

I Underklasserne er der indøvet Stejlskrift efter Frk. Stremmes Skriveøvelser. — I de højere Klasser er der især arbejdet paa at udvikle Elevernes Haandskrift uden dog at forsømme Skønskriften.

Tegning.

Hr. Tegneinspektør Andersens System er fulgt.

Sang.

Undervisningen er fremmet efter Reglementet.

Gymnastik.

I Underklasserne efter Reglementet. I 1ste og 2den Overklasse har der foruden Gymnastiklæreren ogsaa været en Lærerinde til Stede ved Undervisningen. I disse to Klasser ere Øvelserne, saa vidt Redskaberne have tilladt det, foretagne efter den ny »Haandbog i Gymnastik«, hvis Øvelser for en stor Dels Vedkommende ere fælles for Drengene og Piger. I III.—VI. er Undervisningen fremmet efter det ældre Reglement.

For de 3 ældste Klassers Vedkommende er der særlig lagt Vægt paa Vaabenøvelser (Fægtning og Hugning). Forældres Opmærksomhed henledes paa den ved Skolen almindeligt benyttede praktiske Skoledragt for Pigerne. Denne Skoledragt er samtidig en god Gymnastikdragt.

Haandarbejde.

Haandarbejdsundervisningens Maal er at lægge Grunden til almindelig, praktisk nyttige Haandarbejder, der forekomme i det daglige Liv. Pigerne i I. Kl. have broderet et Forklæde og syet en Prøveklud med Lapning og Stopning. Pigerne i Underklasserne have syet Linned og strikket Strømper. Ved Juletid have Pigerne faaet Lov til at sy enkelte Julegaver paa Skolen.

Sløjd.

1ste, 2den og 3die Underklasse.

I. Gruppe:

Savning: Bredsavning, Smalsavning, Stiksavning — gennemgaaet med Forøvelser.

II. Gruppe:

Spigring, Boring — gennemgaaet med Forøvelser.

III. Gruppe:

Høvling: Bredfladehøvling og Smalfladehøvling — gennemgaaet med Forøvelser.

Færdige Genstande: Et Blomsterbræt (Længdesavning og Tværsavning).

En Stærkasse (Længde-, Bred-, Skraa- og Stiksavning). Et Blomsterbræt (Længdehøvling). En Sømkasse (Længde- og Korthøvling). En Slæde. — Snitning indøvet som Hvile mellem de andre Øvelser (en Blomsterpind).

1ste og 2den Grundstilling gennemgaaet og forklaret ved gymnastiske Øvelser.

I Værktøjslære: Sav, Hammer, Bor, Vinkel, Maalestok, Høvlebænk, Høvl, Kniv og Stemmejern.

Disciplene.

Discipeltallet, der umiddelbart efter Sommerferien var 182 er nu (28nde Marts) 181, idet der i den mellemliggende Tid er optaget 4 og udgaaet 5. Hvorledes Tallet har vekslet i Aarets Løb, fremgaar af følgende

Oversigt.

	Afgang	Tilgang	Discipel- tal
Tallet af Disciple i Skoleaaret 1898—99. (Se Programmet for 1899).....			171
Udgaet efter Programmets Affattelse i 1899 og før Aarsprøven.....	9		
Udgaet efter Afgangsprøverne.....	7		
Udgaet med IV. st. Klasses Eksamen.....	1		
Udgaet efter Aarsprøven.....	3		
Tilgang ved Optagelsesprøverne 1ste Juli og 21de August.....		31	
Senere optaget.....		4	
Afgang i Skoleaaret.....	5		
Nuværende Discipeltal.....			181

Efter Forældrenes Livsstillinger fordele Disciplene sig paa følgende Maade: 27 ere Børn af Landbrugere, 55 af Handlende, 50 af Embeds- og Bestillingsmænd, 30 af Haandværkere, 19 af Forældre i forskellige andre Livsstillinger.

Af de 181 Elever ere de 149 Drengene, de 32 Piger.

I nedenstaaende Fortegnelse ere Disciplene opførte klassevis i Bogstavorden. Hjemstedet nævnes kun, naar Forældrene ere bosatte uden for Kolding.

VI. Kl. (3 Disciple).

1. Maren Balle. Husejer Christensen B.
2. E. Brandorff. Købmand B.
3. Agnete Sørensen. Afd. Sognepræst S., Dannemarre.

V. Kl. (5 Disciple).

4. O. Bock. Residerende Kapellan B.
5. S. Eriksen-Kjærgaard. Lærer E., Bramdrup.
6. G. Sørensen. Afd. Sagfører S.
7. Th. Thaysen. Købmand T.
8. S. Warberg. Faktor W.

IV. st. Kl. (3 Disciple).

9. J. Bennetzen. Overretssagfører B.
10. A. Hansen. Sagfører H.
11. Chr. Henrichsen. Grosserer H.

IV. Rkl. (9 Disciple).

12. N. Bjerre. Husmand B., Tved.
13. V. Bruun. Fhv. Restauratør B.
14. Th. Krag-Christensen. Skibsbygger K.-C.
15. K. Conradsen. Købmand C.
16. V. Hornstrup. Hotelforpagter H.
17. A. Reumert. Læge R.
18. E. Reumert. Br. til Nr. 17.
19. P. Schmidt. Købmand A. S.
20. M. Spies. Afd. Sejlmager S.

III. st. Kl. (5 Disciple).

21. A. Buch. Fhv. Gaardejer B.
22. C. G. Jessen. Lærer, Cand. polyt. J.
23. G. Klingenberg. Overportør K.
24. S. Lunddahl. Afd. Sognepræst L.
25. M. Mikkelsen. Uldhandler M.

III. Rkl. (7 Disciple).

26. K. Conradsen. Br. til Nr. 15.
27. H. Friis. Tandlæge F.
28. J. Nielsen. Møller N., Nørre-Bjært.
29. A. Petersen. Murmester P.
30. H. Sandager. Gaardejer S., Nørre-Bjært.
31. O. Vett. Afd. Købmand V.
32. G. Volkert. Fabrikant V.

II. st. Kl. (9 Disciple).

33. Alma Dreyer. Grosserer D.
34. A. Friis. Bogholder F.
35. R. Jessen. Br. til Nr. 22.
36. H. Juhl. Afd. Gaardejer J.
37. G. Lind. Gaardejer L., Bramdrup.
38. Agnete Michaelsen. Bogholder M.

- 39. M. Sprechler. Tandlæge S.
- 40. Ellen Sørensen. Søster til Nr. 3.
- 41. A. C. Thaysen. Br. til Nr. 7.

II. Rkl. (22 Disciple).

- 42. B. Aagaard. Købmand A.
- 43. H. Albrechtsen. Gæstgiver A.
- 44. R. Andersen. Handelsrejsende A.
- 45. C. Christensen. Købmand I. I. C.
- 46. V. Krag-Christensen. Br. til Nr. 14.
- 47. J. Clausen. Bogholder C.
- 48. P. Frahm. Skibskaptejn F.
- 49. F. Holm. Partikulier H.
- 50. A. Jensen. Malermester J.
- 51. E. Jessen. Købmand J.
- 52. H. J. Juhl. Lærer, Translatør J.
- 53. Chr. Jørgensen. Bagermester J.
- 54. A. Lange. Proprietær L., Hejls.
- 55. G. Løssl. Entreprenør L.
- 56. Inger Markussen. Bestyrer af Højskolehjemmet M.
- 57. J. J. Nielsen. Købmand N.
- 58. Anna Margrethe Ramsing. Bogholder R.
- 59. H. Refslund. Gaardejer R., Seest.
- 60. Ida Schönebeck. Barber S.
- 61. I. H. Spies. Br. til Nr. 20.
- 62. J. Thomsen. Skibskaptejn T.
- 63. Louise Warming. Lotterikollektor W.

II. A. (7 Disciple).

- 64. H. Bogh. Proprietær B., Binderup.
- 65. N. Christensen. Direktør C.
- 66. Anna Damgaard. Gas- og Vandmester D.
- 67. H. L. Hansen. Tømmermester H.
- 68. K. Henriksen. Proprietær H., Bøgeskov.
- 69. H. Juhl. Afd. Gaardejer J., Skartved.
- 70. J. Lau. Klaverstemmer L.

I. st. Kl. (7 Disciple).

- 71. E. Bock. Br. til Nr. 4.
- 72. V. Falkenberg. Skovrider F., Stenderup.

- 73. V. Juhl. Br. til Nr. 69.
- 74. V. Kiørboe. Sognepræst K.
- 75. G. Lindeloff. Afd. Lærer L., Harthe.
- 76. P. Müller. Apotheker M.
- 77. Johanne Petersen. Agent P.

I. Rkl. (21 Disciple).

- 78. A. Bramsen. Afd. Bødker B.
- 79. M. Buhl. Gaardejer B., Vejen.
- 80. C. Carlsen. Afd. Gaardejer C.
- 81. E. Christensen. Br. til Nr. 45.
- 82. N. Clausen. Afd. Købmand C.
- 83. Helga Fussing. Arkitekt F.
- 84. C. G. Guldager. Direktør G.
- 85. P. Hansen. Boghandler H.
- 86. P. Ingwersen. Proprietær I., Viuff.
- 87. J. E. Jensen. Købmand J. P. J.
- 88. H. Juhl. Br. til Nr. 52.
- 89. O. Juhl. Proprietær J., Skartved.
- 90. B. Lau. Br. til Nr. 70.
- 91. W. Lund. Forretningsfører L.
- 92. S. Markussen. Broder til Nr. 56.
- 93. Inger Møller. Redaktør M.
- 94. Elise Nørgaard. Lærer ved Borgerskolen N.
- 95. A. Olsen. Gartner O.
- 96. C. Petersen. Møller P., Dalby.
- 97. P. Petersen. Købmand Julius P.
- 98. Marie Schouemborg. Afd. Lærer S.

I. A. (8 Disciple).

- 99. H. Dreyer. Br. til Nr. 33.
- 100. J. Frahm. Br. til Nr. 48.
- 101. Mary Jensen. Melhandler J.
- 102. J. Madsen. Proprietær M., Hesselballe.
- 103. S. Madsen. Bestyrer M.
- 104. A. Mikkelsen. Br. til Nr. 25.
- 105. C. Møller. Fru Mariane M.
- 106. Karen Schou. Grosserer S.

3die Underklasse (28 Disciple).

107. P. Aagaard. Br. til Nr. 42.
108. P. Andresen. Proprietær A., Rebæk.
109. Chr. Bartholdy. Pastor B., Seest.
110. A. Brødsgaard. Proprietær B., Ravnholt.
111. Kamilla Damgaard. Søster til Nr. 66.
112. K. Fick. Skolebestyrer E., København.
113. Inger Fussing. Søster til Nr. 83.
114. Marie Jensen. Søster til Nr. 87.
115. N. Johansen. Afd. Købmand J.
116. G. Jordahn. Købmand J.
117. V. Knudsen. Gaardejer K., Seest.
118. Joh Møller. Br. til Nr. 105.
119. L. Nagel. Partikulier N.
120. F. Olsen. Br. til Nr. 95.
121. E. Petersen. Br. til Nr. 77.
122. P. Preuthun. Afd. Købmand P.
123. S. E. Reumert. Br. til Nr. 17 og 18.
124. H. Refslund. Br. til Nr. 59.
125. E. Rose. Herredsfuldmechtig R.
126. M. Schmidt. Karetmager S., Tved.
127. P. Schmidt. Købmand S.
128. Kirstine Schou. Søster til Nr. 106.
129. V. Stein. Købmand S.
130. O. Sørensen. Tømmermester S.
131. A. Thaysen. Br. til Nr. 7 og 41.
132. V. Thislund. Afd. Agent T.
133. H. Thomsen. Br. til Nr. 62.
134. E. Warming. Br. til Nr. 63.

2den Underklasse (30 Disciple).

135. E. Andersen. Købmand A.
136. O. Andersen. Br. til Nr. 44.
137. S. Andersen. Br. til Nr. 44 og 136.
138. Karen Bruun. Førstelærer B.
139. F. Christensen. Musikdirektør C.
140. Aage Krag-Christensen. Br. til Nr. 14 og 46.
141. P. Clausen. Direktør C.
142. O. Conradsen. Br. til Nr. 15 og 26.
143. M. Dystrup. Tømmermester D.

144. Chr. Fulling. Bogholder F.
145. Chr. Hempel. Læge H.
146. Magda Holm. Søster til Nr. 49.
147. P. M. Hornstrup. Br. til Nr. 16.
148. S. Lau. Sagfører L.
149. Fr. Manford. Grosserer M.
150. J. Markussen. Br. til Nr. 56 og 92.
151. H. Mikkelsen. Br. til Nr. 25 og 104.
152. V. Mikkelsen. Br. til Nr. 25, 104 og 151.
153. Angla Møller. Søster til Nr. 93.
154. M. Nielsen. Bogholder N.
155. N. Nisser. Rejseinspektør N.
156. P. Nissen. Gaardejer N., Vejstrup.
157. Elisabeth Refslund. Søster til Nr. 59 og 124.
158. C. Schmidt. Grosserer, Konsul S.
159. M. Schmidt. Br. til Nr. 127.
160. Anna Schou. Søster til Nr. 106 og 128.
161. Fr. Simonsen. Restauratør S.
162. M. Straarup. Proprietær S.
163. E. Sønnichsen. Bødker S.
164. Anna Marie Sørensen. Proprietær S., Fovslet.

Iste Underklasse (17 Disciple).

165. E. Aggerbeck. Grosserer A.
166. J. Bay. Dampskibsekspeditor B.
167. F. Bennetzen. Br. til Nr. 9.
168. Else Bruun. Søster til Nr. 138.
169. P. Bojlesen. Overkellner B.
170. E. Christensen. Br. til Nr. 65.
171. A. Damgaard. Br. til Nr. 66 og 111.
172. Astrid Fussing. Søster til Nr. 83 og 113.
173. K. Madsen. Br. til Nr. 102.
174. Chr. Møller. Ostehandler M.
175. Anna Nissen. Søster til Nr. 155.
176. Agnes Nørgaard. Søster til Nr. 94.
177. O. Papsøe. Bogholder P.
178. Chr. Petersen. Br. til Nr. 77 og 121.
179. E. Rasch. Købmand R.
180. P. Reitzel-Nielsen. Overassistent R.-N.
181. Marie Skerrebæk. Forhn. Gaardejer Sk.

Biblioteket

har i Løbet af Skoleaaret haft følgende Tilvækst:*)

I. Tidsskrifter.

Nordisk Tidsskrift for Filologi.

Berliner philol. Wochenschrift med Tillæg Bibliotheca
philologica classica.

Dania.

Tilskueren.

Dansk Tidsskrift.

Vor Ungdom.

Bog og Naal.

Historisk Tidsskrift.

Dansk Sundhedstidende.

Aarbøger for nordisk Oldkyndighed og Historie.

Frem.

Kunst I., 3.—12. Hefte.

Vagten.

II. Subskriptionsværker.

J. Steenstrup, Kr. Erslev, A. Heise, V. Møllerup, J. A.
Fredericia, E. Holm, A. D. Jørgensen: Danmarks
Historie.

J. Fritznér: Ordbog over det gamle norske Sprog.

O. Kalkar: Ordbog over det ældre danske Sprog.

J. u. W. Grimm: Deutsches Wörterbuch.

C. F. Bricka: Dansk biografisk Leksikon.

C. C. Christensen og H. Larsen: Europa.

Vor Metode, udgivet af Privatlærerforeningen. 2.—6. Hefte.

Vort Folk.

Danmarks Kultur ved Aar 1900.

Salmonsens store illustrerede Konversationsleksikon.

Illustreret Verdenslitteraturhistorie.

A. D. Jørgensen: Historiske Afhandlinger.

Gustav Bang: Illustreret Kulturhistorie.

*) † betyder tilsendt fra Ministeriet, * Gaver fra Forfattere, For-
læggere eller andre private.

Smaastrykker, udgivne af Folkeskriftselskabet.

Georg Brandes: Samlede Skrifter. Hefte 3.—25.

Skrifter, udgivne af Selskabet til historiske Kildeskrifters
Oversættelse.

III. Afsluttede Værker.

Festskrift til Professor J. L. Ussing ved hans 80-aarige Fødselsdag.

Paul L. Müller: Kampen om Kolding.

A. Ipsen: Brandes og Politiken.

Schack: Kunsten i Brutalitetsens Tjeneste.

Brøndsted: Bladet fra Munden.

J. Clausen: Er en Reform af det theologiske Studium nødvendig?

Hostrup: Mester og Lærling.

Westergaard: Sociale Smaaskrifter.

Røstrup: Den danske Flora.

IV. Undervisning.

† Meddelelser om de lærde Skoler med dertil hørende Realundervisning i Kongeriget Danmark for Aaret 1898—99.

† Beretning om de særligt stillede kommunale og de private Realskoler for Skoleaaret 1898—99. 8 Eksemplarer.

Joakim Larsen: Bidrag til den danske Folkeskoles Historie. 1818—98.

N. H. Bang: Oversigt over Opdragelsens og Skolens Historie.

Kr. Nyrop: Grammaire historique de la langue française.

E. Tryde: Dansk Skoleflora.

Byron: Prisoner of Chillon (Velhagen & Klasing).

Byron: Childe Harolds Pilgrimage do.

Washington Irving: Sketch book I. do.

Goldsmith: The vicar of Wakefield do.

True and Jespersen: Spoken English.

Jespersen: Fonetik.

do. Kortfattet engelsk Grammatik, 2den Udgave.

* do. do. do. do. 3die do.

- Jespersen: Kortfattet engelsk Begyndergrammatik.
 Knud Christensen og Povl Skou: Regnebog for Begyndere (2den Afdeling) med Facitliste.
 Simeon Larsen: Ekstemporalopgaver.
 do. Facitliste til smaa Eksamensopgaver.
 do. Logarithmetabel.
- Haandbog i Gymnastik.
 Rosing: Engelsk Formlære.
 Kaper: Tysk Læsebog.
 Siersted: Danske Billeder.
 Kjølhede: Dansk Litteraturhistorie.
 Breve fra Julius Lange.
 Breve fra P. V. Jacobsen.
 Breve fra J. P. Jacobsen.
 Ewald: Levned og Meninger.
 Carit Etlar: Fredsfyrsten.
 Balzac: Chouanerne.
 Aarestrup: Samlede Digte.
 Emil Rasmussen: Æsthetiske Studier.
 S. Schandorff: Fra Udlandet.
 do. Gamle Billeder.
- H. Drachmann: Gurre.
 do. Den evige Ild.
- Karl Gjellerup: Ved Grænsen.
 Jørgensen: De menneskelige Fødemidler.
 Trier: Jesus fra Nazareth.
 Blædel: Udvidet Konfirmationsundervisning.
 Th. Bierfreund: Shakespeare og hans Kunst.
 V. Andersen: Adam Oehlenschläger.
 J. Knudsen: Den gamle Præst.
 R. Kipling: Fire Fortællinger.
 H. F. Ewald: Daniel Ranzow.
 H. Sienkiewicz: Fra Neros Tid.
 C. Brun: Pompeji.
 Zakarias Topelius: Min Tankes Bog.

Forskellige Meddelelser.

Skolens Restauration. I Sommerferien 1898 begyndte en omfattende Restauration af Skolebygningen. Denne skulde være fortsat i Sommerferien 1899, men hindredes af den store Arbejdsstandsning. Den vil nu blive gennemført i Aar, og Byraadet har dertil bevilget 6,000 Kr. Alle Klasseværelserne ville blive fuldstændigt restaurerede, saa at Skolen efter Sommerferien vil præsentere sig i en forynget Skikkelse.

Sløjdsalen. Det lykkedes trods Arbejdsstandsningen at faa den ny Sløjdsal indrettet i Skolens søndre Fløj. Salen er 25 Fod lang, 23 Fod bred og 14 Fod høj. Gulvets Flademaal er 575 □ Fod og Salens Kubikmaal 8000 Kubikfod. Lysfladen er 150 □ Fod fra 7 Vinduer paa Lokalets 3 Sider. Væggenes Farve er graa, Oliefarve 5 Fod op. Høvlebænkene ere anbragte i 2 Kolonner, hver omtr. 16 Fod lang. I den ene Kolonne er 8, i den anden 7 Bænke paa hver Side, ialt 30. Langs Væggene er anbragt Reoler og Knager til Værktøjet:

1. Save.
 - a. Haandsave (30).
 - b. Stiksave (4).
 - c. Indskudssave (4).
2. Knive (30).
3. Stikbor (30).
4. Borsving med Bor (8).
5. Høvle (30).
6. Bugthøvle (30).
7. Stemmejern (30).
8. Afbidertænger (2).
9. File (30).
10. Hammere (30).
11. Knibtænger (4).
12. Skruetrækkere (10).
13. Vinkler (30).

14. Tommestokke (30).
15. Fileklemmer (30).
16. Køller (5).
17. Slibesten (1).
18. Stregemaal (16).

Der er altsaa tilstrækkeligt Værktøj, til at 30 Elever kunne undervises samtidig. Høvlebænkene ere af en solid og elegant Konstruktion, ligesom alt Værktøjet er let, smukt forarbejdet og i Størrelse passende for Børn. Høvlebænke, Trædele paa Værktøjet, Skabe og Reoler ere ferniserede gule. Det er en Fornøjelse at se den Varsomhed og Omhu, hvormed Eleverne omgaas de smukke Redskaber, saa de endnu efter et Skoleaars Brug straale som ny.

I et stort Skab findes Søm og mindre Rekvisitter. To Linoleumstavler, 5 Fod brede og 3 Fod høje, ere opsatte paa Gavlvæggen i en saa ringe Højde fra Gulvet, at selv mindre Elever kunne bruge dem til Tegneøvelser. Desinfektions- og Forbindssager findes i en dertil indrettet Hylde med flere Rum. 4 lange Hylde, inddelte i numererede Rum, tjene til Opbevaringspladser for Elevernes paabegyndte Arbejder. Der haves en god Forsyning af Gulvkoste og Støvekoste, da Eleverne omgangsvis maa gøre i Orden efter hver Time. Endelig prydes Væggene med 35 store, smukke Vægtavler, der vise normale og abnorme Arbejdsstillinger.

Det er endnu for tidligt at udtale en Dom om Sløjdundervisningens Resultater. Saa meget kan dog allerede siges, at Eleverne gaa til Undervisningen med Fryd og Glæde, og at disse Følelser ikke ere mindskede af de talrige Begynderøvelser, som ere nødvendige, før der kan tages fat paa større Arbejder. Der lægges megen Vægt paa Undervisningens *opdragende* Side, gode Arbejdsstillinger, Orden, Nøjagtighed. I et følgende Program vil der blive Lejlighed til mere indgaaende at paavise Fagets *opdragende* Værd og de ved Skolen indvundne Resultater. Saa meget er sikkert, at Sløjdundervisnin-

gens Indførelse er et stort Gode for Børnene, og at det er af den største Betydning, at den kan gives under saa fortrinlige Vilkaar, som det er blevet muligt ved Indrettelsen af denne rummelige, lyse, vel udstyrede Sløjdsal, der efter Hr. Sløjdskoleforstander Aksel Mikkelsens Udtalelser er en af de allerbedste i Danmark.

I og II Rkl. A. Skolen har vedblivende Grund til at være glad ved disse to Klasser, der give de Elever, som ikke skulle tage Studentereksamen eller almindelig Forberedelseseksamen, en afsluttende Undervisning. Efter de hidtil indvundne Erfaringer kan det siges, at det er muligt i Løbet af 2 Skoleaar at give disse Elever et godt praktisk Grundlag for deres senere Liv, og at denne Undervisning staar langt over den Realundervisning, der gives i de to laveste Eksamensklasser (I og II R.) og ophører ved 14 Aars Alderen. Mærkeligt nok kan der endnu høres Udtalelser om, at *Kolding Latin- og Realskole* er en *Eksamensskole*, der ikke passer for Børn — Drengene og Piger —, som kun skulle nyde *højere* Undervisning til 14 Aars Alderen. Over for denne skæve Opfattelse er der Grund til at gøre opmærksom paa, at *Kolding Latin- og Realskole* tværtimod har indrettet en af Eksamensklasserne aldeles uafhængig Undervisning, beregnet paa Børn til 14 Aars Alderen. Men tillige er der sørget for, at Elever i disse to Klasser, om de inden deres Udgang af Skolen skulde faa Lyst til at tage almindelig Forberedelseseksamen, kunne gaa over i Eksamensklasserne paa een af to Maader. Enten kunne Elever, der fra 3. U. ere oprykkede i I. Rkl. A., ved Udgangen af denne Klasse gaa over i I. Rkl. De have da undgaaet at være Oversiddere i 3. U. og have i I. Rkl. A. faaet et fyldigt og alsidigt Grundlag for Eksamenslæsningen i I. Rkl. Eller ogsaa kunne Elever fra I. R. A. flyttes op i II. Rkl.; i saa Tilfælde vil dog Privatundervisning i Matematik være nødvendig, og vedkommende Elev maa være baade flink og flittig. Det kan i Almindelighed siges, at Forældre, som ikke have

noget bestemt Ønske om, at deres Børn skulle have Eksamen, handle klogest i at lade Børnene fra 3. U. rykke op i I. Rkl. A. Skulde disse Børn saa senere faa Lyst til almindelig Forberedelseseksamen, vil Overgangen til Eksamensklasserne kunne ske paa een af de ovennævnte Maader.

Det er Skolens Mening allerede næste Aar at ordne Afslutningen af Undervisningen i II. Rkl. A. med en *Prøve* i Lighed med den af Ministeriet ved Borgerskolerne indførte *Borgerskoleeksamen*. Prøven vil omfatte Dansk, Dansk Stil, Begning, Skrivning, Historie, Geografi, Naturhistorie, Tysk og som frit Fag Engelsk, og de udgaaende Elever, som have bestaaet denne Prøve, ville faa et Vidnesbyrd om Prøvens Udfald, der formodentlig vil kunne faa Betydning, naar de efter Konfirmationen skulle have Plads i en Forretning af den ene eller den anden Art. Det er endnu uafgjort, om denne Prøve vil blive afholdt i Marts eller i Juni.

Fællesundervisningen. Skolen har nu haft Fællesundervisning i tre Aar, i dette Skoleaar i alle Klasser undtagen 3die og 4de Eksamensklasse. I det ny Skoleaar ville Piger blive opflyttede i 3die Eksamensklasse, saa at Fællesundervisningen snart vil være gennemført i hele Skolen. Der er ikke meget at sige om Fællesundervisningen ud over, hvad der er sagt i de tidligere Programmer. Skolen har aldrig haft Grund til at fortryde dens Indførelse, lige saa lidt af Hensyn til Disciplinen som til selve Undervisningen. Det er saa langt fra, at Pigerne ere blevne overanstrengte, at de tværtimod maa siges gennemgaaende at have haft let ved at opfylde de til dem stillede Krav. I enkelte Klasser ere de Drengene overlegne i Dygtighed, i andre er Standpunktet ens. Forholdet mellem Piger og Drengene i Klasserne og paa Pladsen er ligefremt og naturligt. De have Fællesundervisning i *alle Fag*, ogsaa Gymnastik. Gymnastikundervisningen i Underklasserne er ledet af en Lærerinde, i Overklasserne har der altid foruden Læreren været en Lærerinde til Stede. Pigerne have Valgfrihed over

for *Haandarbejde* og *Sløjd*; flere have foretrukket det sidste Fag.

Den Tid er forbi, da *Fællesundervisningen* i *Kolding Latin- og Realskole* var Genstand for Kamp. Nu er den en fastslaaet Kendsgerning, som næsten alle finde ganske selvfølgelig. Fællesundervisningens Modstandere vare ved dens Indførelse for tilbøjelige til at betragte denne Forandring udelukkende fra Skolens Side, — som en økonomisk Reform — og ikke tilstrækkelig opmærksomme paa, at den ogsaa betød en *Ret* for *Pigerne* og *disses Forældre*. Den af Kommunen støttede Undervisning var hidtil forbeholdt *Drengene*, Fællesundervisningens Indførelse medførte, at dette *Privilegium* hævedes, og at baade Drengene og Piger fik samme Ret, hvad enten de ønskede at tage almindelig Forberedelseseksamen eller Studentereksamen. Det er en Selvfølge, at Pigerne have Adgang til Skolens Fripladser og Stipendier lige saa vel som Drengene, og i sidste Skoleaar have af de højere Klassers Piger 4 haft hel eller halv Friplads, 2 desuden Bogstipendium.

Latin- og Realskolen har sidste Skoleaar haft 33 kvindelige Elever, Forberedelsesskolen 19, ialt 52. Dette er 20 pCt. af de to Skolers samlede Elevtal — omtr. 250 — og viser Fællesundervisningens hurtige Vækst i de faa Aar, den har været indført.

Inspektion. Den 12te Oktober havde Skolen Besøg af daværende Medlem af Undervisningsinspektionen Hr. Professor Dr. phil. *Julius Petersen*, R. af D., som den Dag var til Stede ved Undervisningen i en Del af Skolens Klasser. Den 26nde September og den 15de Marts inspiceredes Sløjdundervisningen af Hr. Sløjdscoleforstander *Aksel Mikkelsen*, og den 6te April var der Sangprøve i Overværelse af Sanginspektøren, Hr. Professor *Nebeloug*.

Den 1ste December 1899 opgav Hr. Overbetjent *Ernst Borch*, D. M., sin Stilling ved Skolen som Gymnastiklærer i Overklasserne. Skolen skylder Hr. Borch Tak for den Nidkærhed og Dygtighed,

hvormed han i en lang Række af Aar har røgtet sin Gerning ved den.

Den 9ende Maj holdt Skolen en meget vellykket Majfest.

Legat, Fripladser og Stipendier.

Præmier, indkøbte for »Kolding Borgeres Legat« tilfaldt for Oplæsning af danske Vers Gustav Sørensen, C. G. Jessen, H. Thomsen, Alma Dreyer, Agnete Michaelsen, Ellen Sørensen og Helga Fussing; for Sang Arthur Petersen og V. Kjørboe, og for bøger Dele M. Spies og A. Buch.

Foruden de faste Læreres Børn, der have hel Friplads, og 2 Kommunal læreres 4 Børn, der have halv, have 6 Disciple (deraf 2 udenbys) haft fri Undervisning, 10 (deraf 3 udenbys) Undervisning for halv Betaling; desuden har Sparekassen for Kolding og Omegn betalt Skolepenge for en udenbys Discipel. Vejle Amts Skoleraad har af sit Stipendiefond givet 6 Disciple (deraf 2 udenbys) Understøttelser. 4 fik hver 50 Kr., 2 hver 25 Kr.

Forholdsregler mod smitsomme Sygdomme.

I Overensstemmelse med ministerielt Cirkulære af 11te Maj 1880 ville følgende Regler være at iagttage:

a) Naar der udbryder smitsom Sygdom i et Hjem, hvor der findes skolesøgende Børn, gøres der straks Anmeldelse derom til Skolens Bestyrer.

b) Hvis Sygdommen viser sig at være Skarlagensfeber, Difteritis, Blodgang, eksantematisk Tyfus eller Kopper, forment Disciplene — saa vel som Lærere —, i hvis Hjem der findes Patienter med disse Sygdomme, Adgang til Skolen, indtil al Fare for Smitte er hævet.

c) Denne Forholdsregel vil derimod i Reglen ikke være at iagttage under andre Epidemier, f. Eks. Mæslinger, Kighoste, Faaresyge, tyfoid og gastrisk Feber, med mindre disse skulde være af særlig ondartet Karakter. Tvivlstilfælde afgøres af Skolens Bestyrer efter Samraad med vedkommende Huslæge.

Skolebetalingen.

I 1ste Underklasse betales	68 Kr. om Aaret.
- 2den — —	88 — —
- 3die — —	104 — —
- I st. og Rkl. } —	108 — —
- II — — } —	140 — —
- III st. — —	140 — —
- IV — —	140 — —
- V — — } —	170 — —
- VI — — } —	170 — —

For anden Broder eller Søster betales $\frac{3}{4}$, for de øvrige Søkende $\frac{1}{2}$ Kontingent. I Indskrivningspenge gives 6 Kr. Skolepengene opkræves fjerdingaarsvis.

I Dimissionspenge gives 12 Kr. af enhver, der indstiller sig til alm. Forberedelseseksamen og IV Klasses Hovedeksamen; ved Indtegningen til Afgangseksamen for studerende betales yderligere 8 Kr.

I Skoleaaret 1900—1901 bruges følgende Bøger.

1ste Underklasse. Boisen: Bibelhistorisk Sangbog. Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie. P. Dahlbergs lille Geografi. Boysen: Retskrivningsøvelser. Dahlbergs geografiske Atlas. Arthur Feddersen: Naturens Bog, Lærebog for de lavere Klasser: Dyreriget. N. N. Meiers Praktisk Regnebog I.

2den Underklasse. Den udvidede Udgave af Tangs mindre Bibelhistorie. Boisen: Bibelhistorisk Sangbog. Keller: Dansk Læsebog 4de Skoleaar. Boysen: Retskrivningsøvelser. Kaper og Simonsen: Tysk Læsebog for de første Begyndere. Kaper: Skema til den tyske Formlære. Ottosen: Børnenes Verdenshistorie. Ottosen: Børnenes Fædrelandshistorie. P. Dahlbergs lille Geografi. Dahlbergs Atlas. Arthur Feddersen: Naturens Bog, Lærebog for de lavere Klasser. N. N. Meier: Praktisk Regnebog I. og II. og Knud Christensens og Skovs Regnebog II. Afdeling.

Skolens Regnskab for 189.

Indtægt.	Kr.	Øre	Udgift.	Kr.	Øre
1. Restancer fra foreg. Regnskabsaar...	333	49	1. Løn til faste Lærere.....	25,883	38
2. Skole- og Indskrivningspenge	15,516	48	2. Tilskud til Pensionsfonden.....	1,284	16
3. Tilskud fra Staten iflg. Lov af 10/4 1855	3,000	«	3. Timeundervisning	2,130	20
4. — « — — Finansloven...	6,000	«	4. Inspektion m. v.	240	83
5. — « Amtskolefond iflg. Kontrakt af 18. April 1879.....	2,000	«	5. Pedeltjeneste og Rengøring	623	30
6. — « Kolding Kommune	2,000	«	6. Bibliotek og Samlinger	477	59
7. Renter af Kapitaler (derunder Kolding Borgeres Præmielegat).....	328	18	7. Brændsel og Belysning*.....	734	54
8. Refusion fra Kolding Kirke.....	22	66	8. Skatter og Afgifter	228	32
9. Laant i Landmandsbanken iflg. Obliga- tion af 2., læst 8. Novbr. 1899	30,000	«	9. Regnskabsføreren.....	150	«
10. I Henhold til Decision.....	«	03	10. Bygningernes Vedligeholdelse	228	40
11. Underskud, som føres til Udgift i næste Regnskabsaar	344	48	11. Inventariets do.	391	57
	59,545	32	12. Blæk, Papir etc.....	231	43
			13. Avertissementer og Skoleprogram ..	315	62
			14. Forskellige Udgifter	224	69
			15. Indsat paa Reservefonden.....	20	«
			16. Underskud fra 1898	26,125	53
			17. Restancer.....	255	66
			18. I Henhold til Decision	10	«
	59,545	32		59,545	32

*) Heri medregnet Brændsel og Belysning ved Kolding Handelsskoles Aftenundervisning — (Kommunens Bidrag til denne).

3die Underklasse. Den udvidede Udgave af Tangs mindre Bibelhistorie. Konventets Salmebog (med Tillæg). Boisen: Bibelhistorisk Sangbog. Keller: Dansk Læsebog for det 5te Skoleaar. Kaper og Simonsen: Tysk Læsebog for de første Begyndere. Kaper: Skema til den tyske Formlære. Ottosen: Børnenes Verdenshistorie. P. Dahlbergs lille Geografi. Dahlbergs Atlas. Arthur Feddersen: Naturens Bog, Lærebog for de lavere Klasser. V. A. Poulsens lille Plantelære. N. N. Meier: Praktisk Regnebog, I. og II. Knud Christensen og Povl Skov: Regnebog for Begyndere II. Afdeling.

I. Klasse A. Boas: Lærebog i Zoologi. Poulsens større Lærebog i Botanik. Bøving Petersen og Madsen: Geografi I. Del. Keller: Dansk Læsebog for det 6te Skoleaar. K. Jørgensen: Folkeskolens Sproglære. Kapers tyske Læsebog for Fortsættelses- og Realskoler. Kapers Skema til den tyske Formlære.

II. Klasse A. Boas: Lærebog i Zoologi. Poulsens større Lærebog i Botanik. Hoffmeyer: Mindre Lærebog i Geografi. Sigurd Müller: Mindste Litteraturhistorie. Bondesen og Vestergaard: Ny dansk Læsebog, nyeste Udgave. Sigurd Müller: Fortællende Digte. K. Jørgensen: Folkeskolens Sproglære. Bøving Petersen og Madsen: Geografi I. og II. Del. Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne. Resten senere.

I. Klasse. Den udvidede Udgave af Tangs mindre Bibelhistorie. Det nye Testamente. Balslevs Katekismus. Konventets Salmebog (med Tillæg). Keller: Dansk Læsebog for det 6te Skoleaar. Sigurd Müller: Fortællende Digte. K. Jørgensen: Folkeskolens Sproglære. Kapers tyske Læsebog for Mellemklasserne. Kaper: Kortfattet tysk Sproglære. Bloch: Lærebog i Historien til Brug for Realskoler, 1ste Del. Gustav Rosendal: Historisk Skoleatlas à 1,85. Lærebog i Geografi bestemmes senere. Poulsens større Lærebog i Botanik. Boas: Lærebog i Zoologien. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra, I., 7de Udgave. Larsen og Pinholt: Opgaver i Aritmetik I. Meiers Regnebog II. — *Den studerende Afdeling*: Hauchs Lærebog i Latin, I. Samuel Prahl: Franske Prosastykker I. *Realafdelingen*: Listov: Ledetraad I. Afdl.; Listov: Ledetraad II. Afdl.

II. Klasse. Tangs større Bibelhistorie. Det nye Testamente. Balslevs Katekismus. Konventets Salmebog (med Tillæg). Sigurd Müller: Haandbog i den danske Litteratur (4de Udg.) Sigurd Müller: Fortællende Digte. Kaper: Tysk Læsebog for Mellemklasserne. Kaper: Kortfattet tysk Sproglære. Bloch: Lærebog i Historien til Brug for

Realskoler, 1ste Del. Erslevs historiske Atlas. P. Dahlberg: Større Lærebog i Geografi (sidste Udgave). Boas: Lærebog i Zoologi. V. A. Poulsen: Lærebog i Botanik. Elisabeth Trydes Skoleflora. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra, I. Larsen og Pinholt: Opgaver i Aritmetik, I. Buchwald og Steenberg: Geometrisk Konstruktionsbog, I. Jul. Petersen: Lærebog i den elementære Plangeometri (sidste Udgave). Knud Christensen og Povl Skov: Regnebog for Begyndere, II. Afdeling. — *Den studerende Afdeling*: Hauch: Lærebog i Latin, I. og II. Afd. Langs latinske Formlære. Samuel Prah: Franske Prosastykker I. Jung: Franske Stiløvelser, I. (nyeste Udgave). Pio: Samling af almindelige franske Ord til Udenadslæren (nyeste Udgave ved Baruel). — *Realafdelingen*: Lund: Engelsk Grammatik. Otto Jespersen: Engelsk Begynderbog, II. Afdeling.

III. Klasse. Tangs større Bibelhistorie. Det nye Testamente. Balslevs Katekismus. Konventets Salmebog (med Tillæg). Sigurd Müller: Haandbog i den danske Litteratur. Sigurd Müller: Fortællende Digte. Skouboe: Tysk Læsebog for Mellemlasserne. Kaper: Kortfattet tysk Sproglære. Bloch: Lærebog i Historie til Brug for Realskoler, 1ste og 2den Del. Erslevs historiske Atlas. P. Dahlberg: Større Lærebog i Geografi (sidste Udgave). Boas: Lærebog i Zoologi. Poulsens større Botanik. Elisabeth Trydes Skoleflora. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra, I. og II. Jul. Petersen: Lærebog i den elementære Plangeometri. C. F. C. Müller: Opgaver i Aritmetik. Buchwald og Steenberg: Geometrisk Konstruktionsbog, I. og II. K. Christensens Regnebog. — *Den studerende Afdeling*: Hansen og Magnussen: Engelsk Læsebog for ældre Begyndere, I. True and Jespersen: Spoken English. Hauch: Lærebog i Latin, II., III. A. og B. med Glossar. Levys Udvalg af Ovid. Madvigs latinske Sproglære. Hudes græske Grammatik. Hudes græske Elementarbog, 1ste Del. Wilsters Oversættelse af Homers Odysse. Secher: Græsk-romersk Mytologi. J. Prah: Franske Prosastykker, II. Jung: Fransk Grammatik. Jung: Franske Stiløvelser, I. Pio: Samling af almindelige franske Ord til Udenadslæren. — *Realafdelingen*: Nissen: Opgaver til engelsk Version. Listov: Udvalg af eng. Forfattere, 1ste Hefte. Lunds Grammatik. Otto Jespersen: Engelsk Begynderbog, II. Listov: Ledetraad II. Afdl. Ellingers Fysik.

IV. Klasse. Sigurd Müller: Haandbog i den danske Litteratur (3. Udg.) Samme: Mindste Litteraturhistorie og Fortællende Digte. Kapers Læsebog for Melleml., nyeste Udgave. Mohr: Tyske Læsestykker. Kaper: Kortfattet tysk Sproglære. Hauff: Märchen. P. Dahlberg:

Større Lærebog i Geografi (sidste Udgave). Bloch: Lærebog i Historie til Brug for Realskoler, 1ste og 2den Del. Erslevs historiske Atlas. Boas: Lærebog i Zoologi. Jul. Petersen: Aritmetik og Algebra, I. og II. Jul. Petersen: Geometri. C. F. C. Møller: Opgaver i Aritmetik. Buchwald og Steenbergs Konstruktionsbog, II. Del. Simeon Larsen: Smaa aritmetiske Ekstemporalopgaver. Poulsens større Lærebog i Botanik. S. Larsens Logaritmetabel. K. Christensens Regnebog. — *Den studerende Afdeling*: Hansen og Magnussen: Engelsk Læsebog for ældre Begyndere, I. Irving: Tales of the Alhambra I. (Velhagen & Klasing). Spoken English by True and Jespersen. Hauch: Lærebog i Latin, III. A. og B. med Glossar. Madvigs latinske Sproglaere. Levys Udvalg af Ovid (med Glossar). Homers Iliade, 1ste Halvdel. Wilsters Oversættelse af Homers Iliade. Secher: Græsk-romersk Mytologi. Hudes græske Syntaks. Jung: Fransk Grammatik. Jung: Franske Stiløvelser, I. Jung: Fransk Læsebog for Mellemklasser (3die Udgave). Carl Michelsen: Franske Læsestykker. Pio: Samling af almindelige franske Ord til Udenadslæren. — *Realafdelingen*: Listov: Udvalg af engelske Forfattere, 1ste Hefte. Lund: Engelsk Grammatik. Charlotte Young: Kings of England. H. Hansen: Engelske Digte. Nissens Opgaver til engelsk Version. Ellingers Fysik.

V. Klasse. Sigurd Müller: Kortfattet Litteraturhistorie (3die Udgave). Wimmers oldnordiske Læsebog og samnes Fornikere. Bruun og Ottosen: Svensk Læsebog. Skouboe: Tyske Læsestykker. Immermann: Der Oberhof. Kellers Mustersamling deutscher Gedichte. Kaper: Tysk Grammatik for de højere Klasser. Jung: Fransk Grammatik. Jung: Stiløvelser, I. Giede: Stiløvelser. Samuel Prahl: Fransk Poesi. Barnél: Hjælpebog Gaston Boissier: Cicéron et ses amis (i Udvalg af K. Mayer med tilh. Noter af Euch. Barnél). Seneca: Epistulæ ad Lucilium, udg. af Gertz. Madvigs Livius XXIII. Bog med Rafns Fortolkninger. Pio: Samling af almindelige franske Ord til Udenadslæren. Madvigs latinske Grammatik. Henrichsen: Opgaver til Oversættelse fra Latin. Rafns latinske Litteraturhistorie. Hude: Græsk Syntaks Secher: Græsk Litteraturhistorie. Secher: Græsk Kunsthistorie. Christensen: Det græske Statsliv (sidste Udg.). Homers Odysse, 2den Halvdel. Homers Iliade, 2den Halvdel. Trojels Udgave af Platons Apologi og Kriton. Petersen: Græsk Antologi. Thrige: Oltidens og Nordens Historie. Bloch: Lærebog for de lærde Skoler, den nyere og den nyeste Tid. Petersen og Forchhammer: Astronomi. Ellinger: Fysik. Burns: Songs. Dickens: Sketches (Velhagen & Klasing).

VI. Klasse. Prahl: Fransk Poesi. Boissier: Cicéron et ses amis.

Jung: Fransk Grammatik. Giede: Franske Stiløvelser. Baruël: Hjelpebog. Baruël: Franske Artiumsstile 1875—1895. Pio: Samling af almindelige franske Ord til Udenadslæren. Skouboe: Tyske Læsestykker for de højere Klasser. Keller: Mustersamling deutscher Gedichte. Schiller: Maria Stuart. Immermann: Der Oberhof. Kaper: Tysk Grammatik for de højere Klasser. Shelley: Poems (Canterbury Poets). Dickens: Pickwick Club (Vellagen & Klasing). Petersen: Græsk Antologi. Thoresens Samling af latinske Eksamensversioner, II. Madvigs Livius XXIII. Bog med Rafns Fortolkninger. De øvrige Bøger, særlig i Græsk og Latin, som skulle bruges i Aarets Løb i V. og VI., ville senere blive opgivne.

Sangbøger.

Hele Skolen: Salmebog.

1. u. 1ste Hefte af Bjerring og Ernst Hansen: Den danske Skoles Sangbog, 1ste Hefte.

2. u. 2det Hefte; 3. u. 3die Hefte samt Nodelæsnings-Øvelser af Viggo Holm. I. Klasse (st. + R. + A.): ovennævnte Sangbogs 4de Hefte; II. Klasse (st. + R. + A.): Sangbogens 5te Hefte. Stud. og Realklasserne: Ernst: En- og to-stemmige Træffeøvelser samt to- og trestemmige Sange.

— De nødvendige Ordbøger og Landkort samt enkelte andre Bøger skaffes efter Aftale med vedkommende Faglærer.

Alle Bøger maa være solidt indbundne ved Skoleaarets Begyndelse. Ejerens Navn maa ikke skrives i dem, før de ere foreviste paa Skolen. Madkasse, Pennalhus og Gymnastiksko medbringes, de sidste i en Pose, mærket med Navn.